

Statusundersøgelse om forældrebetalte madordninger i dagtilbud

21. marts 2006

6. marts 2006

Indholdsfortegnelse

Kapitel 1: Baggrund og sammenfatning	side 2
1.1 Baggrund og formål med undersøgelsen	side 2
1.2 Sammenfatning af myndighedsundersøgelsen	side 3
1.3 Sammenfatning af dagtilbudsundersøgelsen	side 4
Kapitel 2: Resultater af undersøgelsen blandt de kommunale Myndigheder	side 6
2.1 Svar fra alle kommunale myndigheder	side 6
2.2 Svar fra de kommunale myndigheder, som har givet mulighed for forældrebetalte madordninger	side 8
2.3 Spørgsmål om situationen før 1. juli 2003	side 10
Kapitel 3: Resultater af dagtilbudsundersøgelsen	side 12
3.1 Alle dagtilbud: Kostpolitik og køkkenomfang	side 12
3.2 Omfang af forældrebetalte madordninger i dagtilbuddene	side 14
3.3 Spørgsmål til dagtilbud med en forældrebetalt madordning	side 17
3.4 Spørgsmål til dagtilbud med forældrebetalte madordninger hvor ikke alle børn er tilmeldt den forældrebetalte madordning	side 20
3.5 Forhold om maden blandt dagtilbud med forældrebetalte madordninger	side 22
3.6 Spørgsmål om forældrebetalte madordninger før 1. juli 2003	side 27
Kapitel 4: Generelle bemærkninger fra dagtilbuddene	side 29
Kapitel 5: Metode	side 34
5.1 Baggrund for statusundersøgelsen	side 34
5.2 Andre oplysninger om forældrebetalte madordninger	side 35
5.3 Valg af stikprøve til dagtilbudsundersøgelsen	side 36
5.4 Svarprocent for myndigheds- og dagtilbudsundersøgelserne	side 37
5.5 Anden validering af myndigheds- og dagtilbudsundersøgelserne	side 38
5.6 Baggrundsinformationer om antallet af dagtilbud, typer, indskrevne og aldersgrupper	side 39
Bilag:	
Bilag 1 Oplysninger fra Indenrigs- og Sundhedsministeriet	
Bilag 2 Udsendte spørgeskemaer	

1. Baggrund og Sammenfatning

1.1 Baggrund og formål med undersøgelsen

Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender (MINFF) har bedt Styrelsen for Social Service om at lave en statusundersøgelse om forældrebetalte madordninger i dagtilbud.

Undersøgelsen har sin baggrund i den ændring af serviceloven (SEL), der pr. 1. juli 2003 gjorde det muligt at etablere forældrebetalte madordninger i daginstitutioner og puljeordninger for børn i alderen 3 år og derover (SEL § 15 b). Formålet med lovændringen var at give kommunale myndigheder og leverandører mulighed for

- at tilbyde forældrene mere service, uden at dette skulle belaste den kommunale økonomi
- at opretholde eksisterende og velfungerende forældreorganiserede madordninger

Derudover skulle lovændringen udvide grundlaget for at tilbyde børn i dagtilbud god og sund mad.

I statusen indgår ikke den lovændring, der trådte i kraft 1. juni 2005.¹ Ændringen har bl.a. gjort det muligt også at etablere forældrebetalte madordninger for børn under 3 år og at indregne lønudgifter til madordninger i den forældrebetalte del.

Undersøgelsen er foretaget i efteråret 2005 og falder i to dele. En rettet til de kommunale myndigheder. En rettet til dagtilbuddene, daginstitutioner og puljeordninger til børn fra 3 år og derover.

¹ L 26 i 2. Folketingssamling 2004-05, vedtaget 17. maj 2005.

1.2 Sammenfatning af myndighedsundersøgelsen

Ud af 271 kommunale myndigheder er der 172, der har besvaret spørgeskemaet, hvilket giver en svarprocent på 63 pct.

Før 1. juli 2003 var der i alt 39 myndigheder ud af de 172, der havde dagtilbud med madordninger, der blev finansieret over den generelle finansiering, dvs. en ikke-forældrebetalt madordning.

Status i foråret 2005 er således, at 41 pct. af de kommunale myndigheder har givet mulighed for forældrebetalte madordninger i dagtilbud.

Knap halvdelen af de kommunale myndigheder, som har givet mulighed for forældrebetalte madordninger, har udmeldt dette via en skriftlig orientering til dagtilbuddene. Debatoplæg udmeldt på forskellig vis er stort set ikke blevet brugt i kommunerne.

Blandt de myndigheder, der ikke har givet mulighed for forældrebetalte madordninger, er der en variation i de begrundelser, der er givet i forbindelse med spørgsmålet. Der indgår således både myndigheder, der aktivt har taget en beslutning i kommunalbestyrelsen og myndigheder, der ikke har taget stilling, da der afventes henvendelser fra forældrebestyrelser om muligheden.

Der er ikke nogen kommunale myndigheder, blandt de som givet mulighed for forældrebetalte madordninger, som har besluttet, at der ikke længere er mulighed for, at madordninger kan gives som en integreret del af dagtilbudsydelsen. Mulighed for de forældrebetalte madordninger udelukker således ikke muligheden for at give maden som en integreret del af dagtilbudsydelsen blandt de myndigheder, der har svaret.

1.3 Sammenfatning af dagtilbudsundersøgelsen

Alle dagtilbud

Der indgår i alt 205 svar fra dagtilbud i undersøgelsen, hvilket giver en svarprocent på 55.

Status i foråret 2005 er, at 70 pct. af dagtilbuddene har en kostpolitik.

68 pct. af dagtilbuddene har ikke haft en forældrebetalt madordning før 1. juli 2003.

Status i foråret 2005 er, at 24 pct. af dagtilbuddene har en forældrebetalt madordning, dvs. 49 dagtilbud har valgt at indføre en forældrebetalt madordning. 154 har fravalgt en forældrebetalt madordning. Hovedbegrundelserne for fravalget er de fysiske rammer og en mangel på enstemmighed blandt forældrene.

Blandt de dagtilbud, som havde en madordning før 1. juli 2003, har over halvdelen en forældrebetalt madordning i foråret 2005.

Blandt de dagtilbud, som *ikke* havde en madordning før 1. juli 2003, har under 10 pct. en forældrebetalt madordning i foråret 2005.

Dagtilbud, der har forældrebetalte madordninger

Alle dagtilbud, der har en forældrebetalt madordning, har også et køkken.

Der synes at være en tendens til, at de dagtilbud, der har fuld forplejning, dvs. morgenmad, mellemmåltid og frokost alle ugens fem dage, også har et godkendt køkken,

Initiativet til madordningen er oftest taget hos forældrebestyrelserne og ledelsen i dagtilbuddene.

Status i foråret 2005 er, at 58 pct. af dagtilbuddene ikke bruger midler fra driftsbudgettet til finansiering af dele af den forældrebetalte madordning.

I de fleste af de 49 dagtilbud, som har en forældrebetalt madordning, er alle børn tilmeldt denne. Således er alle børn tilmeldt ordningen i 80 pct. af dagtilbuddene.

Blandt de 8 dagtilbud, hvor ikke alle børn er tilmeldt den forældrebetalte madordninger, er konklusionerne derfor meget usikre, da de udelukkende bygger på få svar. 2 af de 8 dagtilbud har oplyst, at de har oplevet problemer i forbindelse med måltiderne, mens 4 ikke har. De 2 sidste dagtilbud har ikke besvaret spørgsmålet.

Maden i de forældrebetalte madordninger bliver oftest tilberedt i dagtilbuddet, idet 85 pct. af dagtilbud tilbereder maden i dagtilbuddet. Det er oftest pædagoger og pædagogmedhjælper, som står for tilberedningen. Endvidere deltager børnene i de fleste dagtilbud i tilberedelsen af maden.

Ingen dagtilbud har oplyst, at kun de børn, der er tilmeldt ordningen, deltager i tilberedelsen.

Blandt dagtilbud med en madordning har de fleste truffet en beslutning om, hvilken type af mad børnene må spise. Der er således 83 pct. af dagtilbuddene, der har taget stilling til dette. Det er oftest kage og slik generelt, der er valgt fra. Endvidere er det især daglig frugt og grønt samt kage ved særlige lejligheder, der er valgt.

Besvarelserne vedr. om pris og omfang af de forældrebetalte madordninger er det ikke muligt at drage nogen sikre konklusioner om, idet det er et relativt lille antal dagtilbud, som har valgt en forældrebetalt madordning hvoraf igen, det er meget få, der har givet oplysninger om pris og omfang. Det typiske omfang af madtilbud består af mellemmåltid 5 dage om ugen.

Endelig er der enkelte tekstsvar som indikerer, at der eksisterer dagtilbud, hvor forældrene selv ordner madordningen i form af en frugtordning ved, at de selv medbringer maden til dagtilbuddet. I princippet er der tale om en forældrebetalt madordning, selvom betalingen sker i naturalier.

2. Resultater af undersøgelsen blandt de kommunale myndigheder

2.1 Svar fra alle kommunale myndigheder

Blandt 271 kommunale myndigheder er der 172, der har besvaret spørgeskemaet, hvilket giver en svarprocent på 63. For flere detaljer om de deltagende kommunale myndigheder henvises til metodeafsnittet.

De kommunale myndigheder er blevet spurgt, om kommunalbestyrelsen før den 1. juni 2005 har givet mulighed for forældrebetalte madordninger i dagtilbud. Ud af 172 kommunale myndigheder har 70 svaret, at de har givet mulighed for forældrebetalte madordninger. Status i foråret 2005 er således, at 41 pct. af de kommunale myndigheder har givet mulighed for forældrebetalte madordninger i dagtilbud, jf. tabel 1.

Tabel 1: Antallet af kommunale myndigheder, som har givet mulighed for forældrebetalte madordninger

	Antal	Andel i pct.
Myndigheder der har givet mulighed	70	41
Myndigheder der ikke har givet mulighed	100	59
I alt	170	100
Uoplyst	2	

N = 170 kommunale myndigheder.

Blandt de myndigheder der ikke har givet mulighed for forældrebetalte madordninger, er der en variation i de begrundelser, der er givet i forbindelse med spørgsmålet. Begrundelserne kan inddeles i følgende grupper:

- Kommuner, hvor der aktivt er taget en beslutning af kommunalbestyrelsen
- Kommuner, der ikke har taget stilling til spørgsmålet endnu.
 - Herunder kommuner, der ikke har taget stilling, da der afventes henvendelser fra forældrebestyrelser

Konkrete bemærkninger til ikke at give mulighed for forældrebetalte madordninger, er følgende:

- Har ikke været ønsker for det endnu.
- Det har ikke været på tale.
- Spørgsmålet har været politisk drøftet. Udvalget ønsker ikke at tage stilling hertil, før der kommer en konkret henvendelse.
- Der har ikke været aktuelt endnu.
- Det politiske udvalg mener, at det er en forældreopgave.
- Der har ikke været anledning til at rejse det politisk.
- Der har ikke fra institutionernes side været interesse for ordningen pga. manglende køkkenfaciliteter.
- Ingen henvendelser fra institution med ønske om madordninger.
- Der har ikke været behov.
- Det har vist ikke været ansøgt?
- Ingen har indtil nu ønsket det, men sagen rejses nu.
- Har ikke været behandlet politisk, fordi ingen dagtilbud har ønsket at benytte ordningen.
- Der har ikke været nogen ansøgninger.

- Det er den enkelte institution og bestyrelse, der afgør, om de vil have en madordning, og hvordan dette skal foregå.
- Der har ikke været et ønske fra institutioner/forældre.

Blandt de myndigheder, som har givet mulighed for forældrebetalte madordninger, er følgende bemærkninger givet:

- Alle institutioner er blevet spurgt - men har p.t. ikke ønsket forældrebetalte madordninger

2.2 Svar fra de kommunale myndigheder, som har givet mulighed for forældrebetalte madordninger

De 70 kommunale myndigheder, som har givet mulighed for forældrebetalte madordninger, er blevet spurgt om, hvordan kommunalbestyrelsen har udmeldt beslutningen. Den mest brugte form for udmelding er en skriftlig orientering til dagtilbuddene. Således har 34 kommunale myndigheder angivet denne form, hvilket er ca. halvdelen af de 70 myndigheder, der har indført muligheden, jf. tabel 2.

Tabel 2: Måder, hvorpå kommunalbestyrelsens beslutning er meldt ud til dagtilbuddene

	Hovedstaden	Bykommuner	Øvrige	I alt
Vedtaget en skriftlig kostpolitik i kommunen	5	6	12	23
Kostpolitikken kan findes på kommunens hjemmeside	4	2	3	9
En skriftlig kostpolitik er sendt ud til alle dagtilbud	4	7	8	19
Formuleret et skriftligt debatoplæg om madordning	0	1	2	3
Debatoplægget kan findes på kommunens hjemmeside	0	0	1	1
Debatoplægget er sendt skriftligt ud til alle dagtilbud	0	0	2	2
Skriftlig orientering om muligheden er udsendt	8	8	18	34
Andet	3	4	12	19

Anm: De kommunale myndigheder har haft mulighed for at sætte flere kryds.
N = 70 kommunale myndigheder.

Som den næstmest benyttede form for udmelding følger en vedtagelse af en skriftlig kostpolitik, som 23 kommunale myndigheder har benyttet sig af. Debatoplæg udmeldt på forskellig vis er stort set ikke blevet brugt i kommunerne, jf. tabel 2.

Blandt de myndigheder, der har svaret ”Andet”, nævner flere mødeaktivitet mellem forvaltningen og lederne af dagtilbuddene. Andre beskrivelser under ”Andet” er:

- Initiativ til oprettelse af madordning er overladt til forældrebestyrelserne.
- Efter ansøgning fra en institution har kommunalbestyrelsen udtalt sig positivt.
- Det er meldt ud, at den enkelte institutions bestyrelse kan tage initiativet.
- Børnehavebestyrelsen har selv oprettet madordningen.
- Kommunen havde allerede en kostpolitik før lovændringen. Muligheden for betalte madordninger blev behandlet i et udvalgs møde, hvor politikerne besluttede, at udvalget er positiv overfor de madordninger, der p.t. er aftalt mellem forældre. De får derved status som forældrebetalte madordninger. Endvidere kan den enkelte institution fra 1/7 2003 beslutte, hvorvidt madordninger skal etableres eller udvides i institutionen. Generelt har ingen af vore børnehaver dog lokalefaciliteter til daglig madlavning, så de aftaler, der er lavet, handler alle om lejlighedsvistilberedning.
- Institutionerne har selv udarbejdet kostpolitik, som kommunen ingen indflydelse har haft på.

- Pågældende institution har selv taget initiativ på baggrund af lovforslaget, som er drøftet på ledermøde.
- Et ønske fra institutionen. Børne- og Kulturudvalget har givet institutionerne i samarbejde med forældrebestyrelserne mulighed for at etablere madordninger. Forudsætningen er dog, at der findes et godkendt produktionskøkken, hvilket ikke p.t. forefindes.
- Der har siden 1. marts 2005 været kørt et pilotprojekt med en institution. Alle institutioner har haft mulighed for at blive inddraget i pilotprojektet. Derudover har kommunen en mad- og bevægelsespolitik

2.3 Spørgsmål om situationen før 1. juli 2003

De kommunale myndigheder er blevet spurgt, hvor mange dagtilbud for børn i alderen 3 år og derover, der havde maden som en integreret del af dagtilbudsydelsen før 1. juli 2003. I 39 kommuner er der dagtilbud, som har haft maden, som en integreret del af dagtilbudsydelsen. Heriblandt er der 7 hovedstadskommuner med 430 dagtilbud, som havde maden som en integreret del af dagtilbudsydelsen før 1. juli 2003, jf. tabel 3.

Tabel 3: Antallet af dagtilbud, som havde maden som en integreret del af dagtilbudsydelsen før den 1. juli 2003

	Antal dagtilbud	Antal kommunale myndigheder	Antal uoplyste
Hovedstaden	430	7	7
Bykommuner	32	8	12
Øvrige kommuner	39	24	34
I alt	501	39 ¹	53

Anm: De kommunale myndigheder er fordelt efter Danmarks Statistiks geokode, som fordeler efter bymæssighed. Der indgår kun de kommunale myndigheder, som har svaret for alle typer af dagtilbud i spørgsmål 1, herunder angivet nul. Note 1: 119 myndigheder har besvaret spørgsmålet. 80 myndigheder har angivet nul dagtilbud, mens 39 myndigheder har angivet et positivt antal dagtilbud.

Før det blev muligt med forældrebetalte madordninger i 2003, var der dermed ifølge de kommunale myndigheder 501 dagtilbud fordelt på 39 kommuner, som havde en madordning, der blev finansieret over den generelle finansiering, dvs. en ikke-forældrebetalt madordning.

Blandt de 70 kommunale myndigheder, som har svaret Ja til, at der er blevet givet mulighed for forældrebetalte madordninger, var der i alt 106 dagtilbud fordelt på 26 kommunale myndigheder, som før 1. juli 2003 havde en integreret madordning, jf. tabel 4.

Tabel 4: Antallet af dagtilbud, som havde maden som en integreret del af dagtilbudsydelsen før den 1. juli 2003 og efterfølgende har fået mulighed for forældrebetalt madordning.

	Antal dagtilbud	Antal kommunale myndigheder	Antal uoplyste
Hovedstaden	72	3	3
Bykommuner	10	6	2
Øvrige kommuner	24	17	2
I alt	106	26	7

Anm: De kommunale myndigheder er fordelt efter Danmarks Statistiks geokode, som fordeler efter bymæssighed. Der indgår kun de kommunale myndigheder, som har svaret for alle typer af dagtilbud i spørgsmål 1, herunder angivet nul.

Den ene af de tre hovedstadskommuner dækker over 70 af de 72 dagtilbud. Denne kommunale myndighed har svaret, at de 70 dagtilbud har haft en frugtordning om eftermiddagen, jf. tabel 4.

Der er ikke nogen kommunale myndigheder, som har besluttet, at der ikke længere er mulighed for, at madordninger kan gives som en integreret del af dagtilbudsydelsen, jf. tabel 5.

Tabel 5: Antallet af myndigheder som har besluttet, at der *ikke længere kan* henholdsvis *fortsat kan* gives mad som en del af dagtilbudsydelsen

	Hovedstaden	Bykommuner	Øvrige	I alt
Ikke mulighed for indregning i driftsbudgettet	0	0	0	0
Fortsat mulighed for indregning i driftsbudgettet	16	13	39	68

N = 68 kommunale myndigheder

Muligheden for forældrebetalte madordninger udelukker således ikke muligheden for at give maden som en integreret del af dagtilbudsydelsen blandt de myndigheder, der har svaret.

De 70 kommunale myndigheder, som har givet mulighed for forældrebetalte madordninger, er blevet spurgt om, hvor mange af de eksisterende dagtilbud i kommunen, som har valgt eller fravalgt at indføre en madordning eller, som endnu ikke har taget stilling til om en madordning skal indføres.

50 pct. af dagtilbuddene har ifølge de kommunale myndigheder fravalgt at indføre en forældrebetalt madordning, mens godt 23 pct. har valgt at indføre en forældrebetalt madordning, jf. tabel 6.

Tabel 6: Antallet af dagtilbud, som har valgt eller fravalgt at indføre en forældrebetalt madordning

	Hovedstaden	Bykommuner	Øvrige	I alt	Andel i pct.
Dagtilbud som har valgt	7	46	51	104	23
Dagtilbud som har fravalgt	65	12	148	225	50
Endnu ikke taget stilling	24	44	52	120	27
I alt	96	102	251	449	100

Anm: De kommunale myndigheder er fordelt efter Danmarks Statistiks geokode, som fordeler efter bymæssighed. Der indgår kun de kommunale myndigheder, som har svaret for alle typer af dagtilbud i spørgsmål 1, herunder angivet nul. N = 70 kommunale myndigheder.

Dette var svar fra de kommunale myndigheder. Næste kapitel redegør for svarene fra dagtilbuddene.

3. Resultater af dagtilbudsundersøgelsen

3.1 Alle dagtilbud: Kostpolitik og køkkenomfang

Der indgår svar fra i alt 205 svar fra dagtilbud i undersøgelsen, hvilket giver en svarprocent på 55. For flere detaljer om stikprøven blandt dagtilbuddene henvises til metodeafsnittet.

Dagtilbuddene er blevet bedt om at oplyse, hvordan forholdene var i foråret 2005, dvs. inden ordningen med forældrebetalte madordninger blev udvidet til at omfatte børn under 3 år og løn kunne indregnes i den forældrebetalte del.

Dagtilbuddene er blevet spurgt om, hvorvidt de har en kostpolitik. Status i foråret 2005 er, at 70 pct. af dagtilbuddene har en kostpolitik, jf. tabel 7.

Tabel 7: Antal dagtilbud, der har en kostpolitik

	Antal dagtilbud	Andel i pct.
Har en kostpolitik	142	70
Har ikke en kostpolitik	61	30
I alt	203	100
Uoplyst	2	

N = 203 dagtilbud.

Dagtilbuddene er desuden blevet spurgt om, hvordan de udmelder kostpolitikken til forældrene. De svar, der går igen, er udmeldinger især gennem dagtilbuddets virksomhedsplan. Andre former er via velkomstfoldere til forældre, gennem møder med forældre og via Internettet.

Dagtilbuddene er blevet spurgt om, hvorvidt der er udmeldt en kostpolitik fra den kommunale myndighed. Status er, at 48 pct. af dagtilbuddene har fået udmeldt en kostpolitik fra kommunen, jf. tabel 8.

Tabel 8: Antal dagtilbud der har svaret, at der er udmeldt en kostpolitik for deres hjemkommune.

	Antal dagtilbud	Andel i pct.
Der er udmeldt en kostpolitik	97	48
Der er ikke udmeldt en kostpolitik	94	47
Ved ikke	11	5
I alt	202	100
Uoplyst	3	

N = 202 dagtilbud.

Dagtilbuddene er blevet spurgt om, hvorvidt de har et køkken. Hovedparten af dagtilbuddene har et køkken, jf. tabel 9.

Tabel 9: Antal dagtilbud med køkken

	Antal dagtilbud	Andel i pct.
Med køkken	200	98
Uden køkken	4	2
I alt	204	100
Uoplyst	1	

N = 204 dagtilbud.

Blandt de dagtilbud, der har køkken, har ca. 40 pct. et køkken, der er godkendt til madlavning, jf. tabel 10.

Tabel 10: Antal dagtilbud med køkkener godkendt af myndighederne til madlavning

	Antal dagtilbud	Andel i pct.
Godkendt køkken	79	40
Ikke godkendt køkken	118	60
I alt	197	100
Uoplyst	3	

N = 197 dagtilbud.

Af dagtilbuddenes bemærkninger fremgår det, at for en del af de dagtilbud, der har svaret Ja til at have et godkendt køkken, drejer det sig om et køkken til vuggestuebørnene. Andelen af aldersintegrerede institutioner i forhold til børnehaver blandt de dagtilbud, der har svaret Ja sammenlignet med dagtilbud, der har svaret Nej, bekræfter dette. Således er der blandt de dagtilbud, der har svaret Ja, 64 ud af 99, som er aldersintegrerede. Blandt børnehaver er det det omvendte billede, da det kun er 11 ud af 80, der har svaret Ja, jf. tabel 11.

Tabel 11: Antal dagtilbud med køkkener godkendt af myndighederne til madlavning fordelt på dagtilbudstype

	Antal dagtilbud	Aldersintegrerede	Børnehave	Fritidshjem og puljer
Godkendt køkken	79	64	11	4
Ikke godkendt køkken	118	35	69	14
I alt	197	99	80	18
Uoplyst	3	3	3	3

N = 197 dagtilbud.

3.2 Omfang af forældrebetalte madordninger i dagtilbuddene

Dagtilbuddene er blevet spurgt om, hvorvidt de har en forældrebetalt madordning. Status i foråret 2005 er, at 49 dagtilbud svarende til 24 pct. af dagtilbuddene har en forældrebetalt madordning, jf. tabel 12.

Tabel 12: Antal dagtilbud med en forældrebetalt madordning

	Antal dagtilbud	Andel i pct.
Forældrebetalt madordning	49	24
Ikke forældrebetalt madordning	154	76
I alt	203	100
Uoplyst	2	

N = 203 dagtilbud.

Statusundersøgelsen viser en tendens til, at de dagtilbud, som har en madordning, også har et køkken, jf. tabel 13.

Tabel 13: Antal dagtilbud med en forældrebetalt madordning fordelt på dagtilbud med køkkener

	Køkken	Intet køkken	I alt
Madordning	49	0	49
Ingen madordning	150	4	154

N = 203 dagtilbud.

Blandt de dagtilbud, der har en forældrebetalt madordning, er der næsten lige mange, som har et godkendt køkken, som et ikke godkendt køkken, jf. tabel 14.

Tabel 14: Antal dagtilbud med en forældrebetalt madordning fordelt på godkendte køkkener

	Godkendt køkken	Ikke godkendt køkken	I alt
Madordning	23	25	48
Ingen madordning	55	93	148

N = 196 dagtilbud.

Der synes ligeledes at være en sammenhæng mellem de dagtilbud, der har fuld forplejning, dvs. morgenmad, mellemmåltid og frokost alle ugens fem dage, og et godkendt køkken, jf. tabel 15.

Tabel 15: Antal dagtilbud fordelt på kombination af madtilbud og godkendt køkken

Omfang af madtilbud	Antal dagtilbud med godkendt køkken	Antal dagtilbud med ikke godkendt køkken
Fuld forplejning alle fem dage i ugen	8	0
Kun mellemmåltider 5 dage om ugen	5	6
Morgen- og mellem måltid 5 dage om ugen	1	3
Frokost 5 dage om ugen	1	0
Frokost 1 til 2 dage om ugen	2	2
Alle kombinationer	18	14

N = 32 dagtilbud.

De 154 dagtilbuds hovedbegrundelser for ikke at have valgt en forældrebetalt madordning, er de fysiske rammer og en mangel på enstemmighed blandt forældrene, jf. tabel 16.

Tabel 16: Antal dagtilbud, der har afvist madordninger fordelt på begrundelser

Begrundelser	Antal svar
Økonomi	29
Fysiske rammer	42
Særlige forhold	0
Religiøse forhold	2
Ikke enstemmighed blandt forældre	34
Ønske om forældresmurte madpakker	26
Mad leveres som en del af dagtilbudsydelsen	6
Andre årsager	25
I alt	164

Dagtilbudene har under ”Andre årsager” anført flere typer af andre begrundelser:

- Vi mangler tid til at lave maden. Køkkenkapaciteten kan dårligt klare større mængder. Der er fordele og ulemper ved fællesmadordning contra medbragte madpakker. Fx frihed til at tage på tur kan løses ved madpakke fra institutionen.
- Personalet ønsker det ikke pga. manglende ressourcer.
- Ofte på tur ud af huset.
- Bestyrelsen ønskede et pædagogisk indhold i en madordning og ikke bare en servering af "dagens ret". I den forbindelse aftaltes én månedlig maddag.
- Bestyrelsen ønskede en fællesordning, hvor alle var med. Gerne en ordning betalt af institutionen.
- Det har ikke været til diskussion i institutionens forældrebestyrelse.
- Vi har arbejdet med en betalt madordning, hvor alle skulle stemme for ordningen. Afstemningen var hemmelig. Ordningen faldt på 3 Nej-stemmer, hvorfor der ingen madordning blev.
- Har ikke været drøftet.
- En kombination af en holdning til at man en gang har betalt for pladsen og en praktisk ting med, hvem der evt. skal opkræve ekstra beløbet hos forældrene.

- Børnene spiser i skolen.
- Ude institution, hvor madpakker er nødvendige.
- Ikke debatteret.
- Børnene er her ikke på tidspunkter, hvor det er aktuelt med en madordning. Vi har en forældrebetalt frugtordning.
- Forældrebestyrelsen har ikke diskuteret det endnu. Grundet et turbulent år med ledelsesproblemer. Regner med at tale om det i det nye år.
- Manglende personaleressourcer til tilberedning.
- Har ikke været debatteret.
- Mente ikke at man skulle prioritere tid til dette. Der var andet man fandt vigtigere.
- Der skal bruges for mange personaleressourcer til udelukkende mad relaterede aktiviteter. Begrænser udfoldelsesmulighederne.
- Det har endnu ikke været til seriøs diskussion. Der er blevet orienteret om mulighederne
- Naturbørnehave der går væk fra institutionen 3 - 4 dage om ugen. Dvs. at maden skal kunne tages med.
- For det første måtte forældrene ikke betale lønudgifter, for det andet var der forøget administration for personalet.
- Det har ikke været oppe i bestyrelsen.
- Vi har ikke en kultur for madordninger.
- Vi har ikke de fysiske rammer eller personaleressourcerne.
- Det bør være forældrenes ansvar at give barnet mad. De fra starten opstillede rammer gjorde ordningen for dyr.
- Forældrebestyrelsen mener ikke, at personalenormeringen harmonerer med en madordning.
- Vi kunne ikke forvente, at alle ville være med på grund af nogle forældres økonomiske situation her blandt de mange 2-sprogede. Børnene skulle stilles lige.
- Vi er en handicapintegreret daginstitution. Der er mange forskellige hensyn at tage til ernæring mv. Personalet kan ikke bruge tid på madlavning. Hvis yderligere ansat personale skulle stå for madlavning, ville det blive for dyrt for de fleste af vores forældre.

3.3 Spørgsmål til dagtilbud med en forældrebetalt madordning

Blandt de 49 dagtilbud, der har en forældrebetalt madordning, er initiativet til madordningen typisk taget hos forældrebestyrelserne og ledelsen i dagtilbuddene, jf. tabel 17.

Tabel 17: Initiativtager til indførsel af forældrebetalt madordning

	Antal svar
Forældrebestyrelsen	20
Forældre uden for forældrebestyrelsen	3
Ledelsen i dagtilbuddet	23
Medarbejdere i dagtilbuddet	7
Andre	4
I alt	57

Organiseringen af betalingen af den forældrebetalte madordning foregår dels gennem en særskilt betaling til dagtilbuddet og dels ved, at forældrene selv står for administrationen, jf. tabel 18. Disse to organisationsformer af betalingen bliver brugt blandt 83 pct. af dagtilbuddene.

Blandt de fire, der har svaret "Andre" lyder svarene:

- Kommunen
- Kommunen
- Børnene er "født" 1/4-95 med denne kostpolitik
- Tilbud fra storkøkken om at få varm mad leveret.

Tabel 18: Organiseringen af betalingen af den forældrebetalte madordning

	Antal svar	Andel i pct.
Betales særskilt til dagtilbuddet	23	48
Betales særskilt til den kommunale myndighed	8	17
Administreres af forældrene selv	17	35
I alt	48	100
Uoplyst	1	

N = 48 dagtilbud.

Blandt de dagtilbud, hvor forældrene administrerer ordningen, er der beskrevet følgende:

- Kassereren i bestyrelsen.
- Forældrene i vuggestuen har lavet en forening, som overfører kontingenter til institutionen, der køber maden.
- Via ophængte sedler skal forældrene selv sørge for betalingen.
- En enkelt forælder.
- En forælder fra bestyrelsen sender girokort til forældrene. Jeg som leder får derefter en check (2 gange årligt), som indsættes på en konto.
- Koordineres af personalet.
- Kassereren for forældrebestyrelsen administrerer frugtordningen.
- To forældre i bestyrelsen.
- Formanden for forældrebestyrelsen.
- Der er oprettet forældreforening.

Status i foråret 2005 er, at 58 pct. af dagtilbuddene ikke bruger midler fra driftsbudgettet til finansiering af dele af den forældrebetalte madordning, jf. tabel 19. Muligheden for indregning af midler fra driftsbudget afhænger af, hvilken kompetence den kommunale myndighed har overladt til dagtilbuddet / forældrebestyrelsen til at disponere over budgettet.

Tabel 19: Hvorvidt dagtilbuddet bruger midler fra driftsbudgettet til finansiering af dele af den forældrebetalte madordning

	Antal dagtilbud	Andel i pct.
Anvender driftsmidler	20	42
Anvender ikke driftsmidler	28	58
I alt	48	100
Uoplyst	1	

N = 48 dagtilbud.

Eksempler på midler, der kan bruges fra driftsbudgettet, kan både være løn til personale i dagtilbuddet, der laver eller forbereder maden og udgifter til indkøb af mad.

Blandt de dagtilbud, som bruger midler fra driftsbudgettet til finansieringen af den forældrebetalte madordning, er den samlede pris for ordningen pr. barn pr. mdr. i gennemsnit 206 kr., jf. tabel 20.

Tabel 20: Pris for den samlede madordning blandt de, der bruger midler fra driftsbudgettet, kr. pr. barn pr. mdr.

Gennemsnitlig pris	206
Højeste pris	500
Mindste pris	45

N = 9 dagtilbud.

Tabel 21 viser den gennemsnitlige pris med og uden brug af midler fra driftsbudgettet.

Tabel 21: Gns. pris, som forældre betaler for madordningen, kr. pr. barn pr. mdr.

Blandt de der bruger midler fra driftsbudgettet	102 ¹
Blandt de der ikke bruger midler fra driftsbudgettet	101 ²
Blandt alle der har en madordning	101 ³

Note 1: N = 9 dagtilbud. Der indgår kun de, der har angivet en forældrepris, der er mindre end den samlede pris.

Note 2: N = 27 dagtilbud.

Note 3: N = 46 dagtilbud.

Det skal her bemærkes, at prisen i tabel 20 og 21 er behæftet med usikkerhed, da den bygger på meget få besvarelser. Der kan derfor ikke konkluderes på baggrund af tallene. Dette gælder også tabel 22, hvor pristypen er fordelt efter omfang af madtilbud.

Tabel 22: Antal dagtilbud fordelt på omfang af madtilbud og pris med og uden brug af midler fra driftsbudgettet

Omfang af madtilbud	Antal dagtilbud der bruger midler fra driftsbudgettet	Antal dagtilbud der ikke bruger midler fra driftsbudgettet
Fuld forplejning alle fem dage i ugen	2	2
Kun mellemmåltider 5 dage om ugen	3	6
Morgen- og mellem måltid 5 dage om ugen	1	3
Frokost 5 dage om ugen	-	1
Frokost 1 til 2 dage om ugen	-	3
Alle kombinationer	7	17

N = 24 dagtilbud.

I de fleste dagtilbud er alle børn tilmeldt den forældrebetalte madordning, jf. tabel 23. Det er således i 80 pct. af dagtilbuddene, at alle børn er tilmeldt.

Tabel 23: Antal dagtilbud hvor alle/ikke alle børn er tilmeldt den forældrebetalte madordning

	Antal dagtilbud
Antal dagtilbud hvor alle børn er tilmeldt	33
Antal dagtilbud hvor ikke alle børn er tilmeldt	8
I alt	41
Uoplyst	8

N = 41 dagtilbud.

3.4 Spørgsmål til dagtilbud med forældrebetalte madordninger hvor ikke alle børn er tilmeldt den forældrebetalte madordning

De 8 dagtilbud, hvor ikke alle børn er tilmeldt, jf. tabel 23, er blevet spurgt om en række spørgsmål i den henseende.

Blandt de 8 dagtilbud har 2 oplyst, at de har oplevet problemer i forbindelse med måltiderne, mens 4 ikke har, jf. tabel 24.

Tabel 24: Antal dagtilbud der har oplevet problemer i forbindelse med måltiderne

	Antal dagtilbud
Problemer	2
Ingen problemer	4
I alt	6
Uoplyst	2

N = 6 dagtilbud.

De 2 dagtilbud, der har oplevet problemer, har beskrevet problemerne som:

- Vi har løst problemet ved, at forældrebestyrelsen har besluttet, at alle børn skal have frugt/mad, også dem som ikke betaler
- At børnene gerne vil smage det frugt de andre børn får

6 dagtilbud har oplyst, at børnene uanset, om de er tilmeldt den forældrebetalte madordning, spiser sammen, jf. tabel 25. Der er ikke nogen dagtilbud, der har svaret Nej til, om børn, der er tilmeldt den forældrebetalte madordning, spiser sammen med de børn, der ikke er tilmeldt ordningen.

Tabel 25: Antal dagtilbud, hvor børn der er tilmeldt den forældrebetalte madordning spiser med børn, der ikke er tilmeldt den forældrebetalte madordning

	Antal dagtilbud
Spiser sammen	6
Spiser ikke sammen	0
I alt	6
Uoplyst	2

N = 6 dagtilbud.

4 dagtilbud har oplyst, at de kender årsagen til, at børnene ikke er tilmeldt den forældrebetalte madordning, jf. tabel 26.

Tabel 26: Hvorvidt dagtilbudet kender årsagen til, at der er børn der ikke er tilmeldt den forældrebetalte madordning

	Antal dagtilbud
Kender årsag	4
Kender ikke årsag	2
I alt	6
Uoplyst	2

N = 6 dagtilbud.

Blandt de 4 dagtilbud, der kender årsagen til, at ikke alle børn er tilmeldt madordningen, er årsagen:

- at børnene som regel er gået hjem før måltidet
- at børnene er blevet hentet før måltidet
- økonomisk, børn som ikke kommer så ofte
- at barnet skal have økologisk frugt

De 8 dagtilbud, hvor ikke alle børn er tilmeldt den forældrebetalte madordning, er blevet spurgt om deres opfattelse af, om børn, der er tilmeldt ordningen, spiser en sundere mad end de børn, der ikke er.

2 dagtilbud er af den opfattelse, at børn der er med i madordningen spiser sundere end børn, der ikke er med, jf. tabel 27, mens 4 dagtilbud ikke er af denne opfattelse.

Tabel 27: Dagtilbuddenes opfattelse om børn der er tilmeldt madordningen spiser en sundere mad end de børn der ikke er

	Antal dagtilbud
Spiser en sundere mad	2
Spiser ikke en sundere mad	4
Ved ikke	0
I alt	6
Uoplyst	2

N = 6 dagtilbud.

3.5 Forhold om maden blandt dagtilbud med forældrebetalte madordninger

De dagtilbud, som har en forældrebetalt madordning er blevet stillet en række spørgsmål, om forhold omkring maden i ordningen. Resultaterne af disse spørgsmål fremgår af det følgende.

Status i foråret 2005 er, at maden i de forældrebetalte madordninger oftest bliver tilberedt i dagtilbuddet. Dette er således tilfældet blandt 85 pct. af dagtilbuddene, der har en forældrebetalt madordning, jf. tabel 28.

Tabel 28: Hvorvidt maden bliver tilberedt i dagtilbuddet

	Antal dagtilbud	Andel i pct.
Tilberedes i dagtilbuddet	40	85
Tilberedes ikke i dagtilbuddet	7	15
I alt	47	100
Uoplyst	2	

N = 47 dagtilbud.

Blandt de 40 dagtilbud, hvor maden tilberedes, er det oftest pædagoger og pædagogmedhjælper, som tilbereder maden i dagtilbuddet, jf. tabel 29.

Tabel 29: Hvem tilbereder maden

	Antal svar
Pædagog	25
Pædagogmedhjælper	27
Uddannet køkkenpersonale	13
Person i jobordning	17
Andre	6
I alt	88

De dagtilbud, der har svaret andre, har følgende bemærkninger:

- Ufaglært køkkenassistent.
- To gange om ugen er det personale og børn, der står for eftermiddagsmaden.
- Børn som bager boller/brød til frugtiden.
- Alle i personalet.
- Børnene.

De 40 dagtilbud er blevet spurgt om, hvorvidt de officielle råd og anbefalinger om sund kost bliver fulgt i tilberedningen af maden. Sund kost er defineret som ”varieret, lidt fedt og sukker samt meget frugt og grønt”. Stort set alle dagtilbud, der tilbereder maden i dagtilbuddet svarer, at de følger disse anbefalinger, idet 97 pct. af dagtilbuddene gør dette, jf. tabel 30.

Tabel 30: Hvorvidt officielle råd og anbefalinger om sund kost følges i tilberedningen af maden

	Antal dagtilbud	Andel i pct.
Rådene følges	36	97
Rådene følges ikke	1	3
I alt	37	100
I alt	3	

N = 37 dagtilbud.

Blandt de, der har svaret Ja til, at de officielle råd bliver fulgt, er følgende bemærkninger blevet givet:

- Vi er meget bevidste om minus sukker. Bager selv rugbrød og boller hver dag. Leverpostej og figenpålæg laves også selv - alt er økologisk.
- Der bestræbes mest muligt økologisk. Ligeledes selvforsynende det meste af året med grønt, gris, lam m.m.
- Meget sund, varieret økologisk mad.

Der er ingen bemærkninger fra det ene dagtilbud, som har svaret Nej til, at de officielle råd bliver fulgt i tilberedningen af mad.

Oftest deltager børnene i tilberedelsen af maden, idet der i 83 pct. af dagtilbuddene er børn, der deltager i tilberedelsen, jf. tabel 31.

Tabel 31: Hvorvidt børnene i dagtilbuddet deltager i tilberedelsen af mad, der er en del af madordningen

	Antal dagtilbud	Andel i pct.
Børn deltager	33	83
Børn deltager ikke	7	17
I alt	40	100
Uoplyst	0	

N = 40 dagtilbud.

Blandt de 8 dagtilbud, hvor ikke alle børn er tilmeldt madordningen, jf. tabel 23, er der 4 dagtilbud, hvor der deltager børn i madlavningen. Disse 4 dagtilbud har svaret, at alle dagtilbuddets børn deltager i tilberedelsen af maden. Ingen dagtilbud har oplyst, at kun de børn, der er tilmeldt ordningen, deltager i forberedelsen, jf. tabel 32.

Tabel 32: Børnedeltagelse i tilberedelsen af mad i dagtilbud, hvor ikke alle børn er omfattet af madordningen

	Antal dagtilbud
Alle dagtilbuddets børn deltager i tilberedelsen af maden	4
Kun børn omfattet af madordningen deltager	0
I alt	4
Uoplyst	0

N = 4 dagtilbud.

De 4 dagtilbud har bemærket følgende om børnenes deltagelse i tilberedelsen af maden

- Børnene er med i hele processen fra indkøb til den færdige mad. Vi har desuden køkkenhave og dyrker egne økologiske grøntsager, frugter og bær.
- De vasker frugt, hjælper med borddækningen og brødbagning.
- Det er kun morgenmad, så det handler om at sætte mad på bordet og hente mælk i køleskabet.
- Dækker bord og bærer frugt ind.

Oftest deltager børnene ikke i indkøb af madvarer, jf. tabel 33, hvor 25 ud af 39 dagtilbud har oplyst, at børnene ikke deltager i indkøbet af madvarer.

Tabel 33: Antal dagtilbud hvor børnene deltager/deltager ikke i indkøb af madvarer

	Antal dagtilbud	Andel i pct.
Ja	14	36
Nej	25	64
I alt	39	100
Uoplyst	1	

N = 39 dagtilbud.

Mellemmåltider gives 4 dage om ugen i gennemsnit, mens frokost gives under 2 dage om ugen i gennemsnit, jf. tabel 34.

Tabel 34: Antal dagtilbud fordelt efter, hvor mange dage i ugen den forældrebetalte madordning er gældende

	Gns dage pr. dagtilbud
Morgenmad	2,3
Mellemmåltider	4,0
Frokost	1,7

N = 32 dagtilbud.

Den typiske form for madtilbud er mellemmåltid 5 dage om ugen, jf. tabel 35. Det er ikke muligt at drage nogen sikre konklusioner om omfanget, idet det er et relativt lille antal dagtilbud, som har valgt en forældrebetalt madordning hvoraf igen, det er meget få, der har givet oplysninger.

Der er kun 32 ud af 49 dagtilbud, som har svaret på spørgsmålet om omfanget af mad i den forældrebetalt madordning.

Tabel 35: Antal dagtilbud fordelt på omfang af madtilbud

Omfang af madtilbud	Antal dagtilbud med omfang
Kun mellemmåltider 5 dage om ugen	11
Fuld forplejning alle fem dage i ugen	8
Morgen- og mellem måltid 5 dage om ugen	4
Frokost 1 til 2 dage om ugen	4
Morgen og mellemmåltid 5 dage om ugen samt frokost 1 dag om ugen	2
Frokost 5 dage om ugen	1
Kun mellemmåltider 4 dage om ugen	1
Morgenmad 5 dage om ugen	1
Alle kombinationer	32

N = 32 dagtilbud.

Blandt dagtilbud med en madordning har de fleste truffet en beslutning om, hvilken type af mad børnene må spise. Der er således 83 pct. af dagtilbuddene, der har taget stilling til dette, jf. tabel 36.

Tabel 36: Hvorvidt dagtilbuddet har truffet beslutning om, hvilken type mad børnene må spise

	Antal dagtilbud	Andel i pct.
Har truffet beslutning	39	83
Har ikke truffet beslutning	8	17
I alt	47	100
Uoplyst	2	

N = 47 dagtilbud.

Blandt de dagtilbud, som har truffet en beslutning om, hvilken type af mad børnene må spise, er det oftest kage og slik generelt, der er valgt fra, jf. tabel 37. Endvidere er det især daglig frugt og grønt samt kage ved særlige lejligheder, der er valgt.

Tabel 37: Hvilken type af mad der er blevet valgt og fravalgt i dagtilbud, der har taget beslutning herom

Type af mad	Valgt	Fravalgt	Antal dagtilbud
Varm mad	26	6	32
Økologisk kost	25	6	31
Daglig frugt og grønt	38	0	38
Svinekød	27	2	29
Kage ved særlige lejligheder	35	1	36
Kage	2	20	22
Slik ved særlige lejligheder	25	7	32
Slik	0	21	21

Der er givet følgende supplerende bemærkninger:

- Varm mad en gang om ugen så vidt muligt.
- Udgangspunktet er hjemmebagt økologisk brød, frugt og grønt, men der er også en del dage, der bliver lavet suppe o. lign. Endvidere laves der mad over bål.
- Vi har følgende:
 - Morgenmad:
 - cornflakes, havregryn, brød, ost, syltetøj.
 - Mellemmåltider:
 - Frisk frugt og brød.
- Kage til fødselsdag og kaffedag 1 gang hver anden måned og til sommerfesten. Slik til jul og fastelavn.
- Forældrene har aftalt, at kage er tilladt om fredagen.
- Fornuftig sund og god kost.
- Eftermiddagsmaden skal være sund og mættende, ikke kage og lignende.
- Der serveres varm mad 2 gange ugentligt. Pålægsgade skal indeholde kød, fisk, æg eller ost samt grønt hver dag. Vi bruger så vidt muligt økologiske varer, men ikke helt konsekvent.
- Både vuggestue- og børnehavebørn får den samme eftermiddagsmad (sund mad og økologisk og varieret er mottoet).

Yderligere er de dagtilbud, som har truffet en beslutning om, hvilken type af mad børnene må spise, blevet spurgt om, hvorvidt der er taget hensyn til børn, der skal have særlig kost pga. allergi, religion eller andet. Hovedparten af dagtilbuddene har taget hensyn til børn med særlige kost, idet 92 pct. dagtilbuddene har svaret bekræftende på herpå, jf. tabel 38.

Tabel 38: Antal dagtilbud som har taget hensyn til børn, der skal have særlig kost

	Antal dagtilbud	Andel i pct.
Tager hensyn	36	92
Tager ikke hensyn	3	8
I alt	39	100
Uoplyst	0	

N = 39 dagtilbud.

Dagtilbuddene nævner blandt de hensyn, der tages, allergi, sukkersyge, vegetarisme og religion.

3.6 Spørgsmål om forældrebetalte madordninger før 1. juli 2003

Alle dagtilbud er blevet spurgt om, hvorvidt de havde en forældrebetalt madordning før 1. juli 2003, dvs. før vedtagelsen af loven om forældrebetalte madordninger i daginstitutioner og puljeordninger for børn i alderen 3 år og derover. Med alle dagtilbud menes både dem, der har valgt og fravalgt en forældrebetalt madordning efter d. 1. juli 2003.

68 pct. af dagtilbuddene har ikke haft en forældrebetalt madordning før 1. juli 2003, jf. tabel 39.

Tabel 39: Antal dagtilbud der har haft en madordning før 1. juli 2003

	Antal dagtilbud	Andel i pct.
Har madordning før 1. juli 2003	63	32
Har ikke madordning før 1. juli 2003	133	68
I alt	196	100
Uoplyst	7	

N = 196 dagtilbud.

De dagtilbud, som har haft en forældrebetalt madordning før 1. juli 2003, er blevet spurgt om, hvad denne madordning har kostet pr. barn pr. måned.

Tabel 40: Pris pr. barn pr måned i kr. for forældrebetalte madordninger før 1. juli 2003

Gennemsnitlig pris	68
Højeste pris	350
Mindste pris	10

Anm: 72 dagtilbud har skullet svare på spørgsmålet om prisen, jf. tabel 38. Heraf har 52 besvaret spørgsmålet og 20 er uoplyste.

N = 52 dagtilbud.

Den gennemsnitlige pris i de forældrebetalte madordning før 1. juli 2003 var 68 kr. pr. barn pr. måned, jf. tabel 40. Dog er der en stor spredning i prisen, hvorfor gennemsnitsprisen er behæftet med stor usikkerhed. Der er i statusundersøgelsen ikke spurgt til omfanget af madordningerne før 1. juli 2003, hvorfor den meget store spredning i prisen kan tænkes at dække over forskelle i omfang af madordninger fx frugtordning versus fuldkost.

Et enkelt dagtilbud er sorteret fra i tabel 40, da denne har angivet 0 som pris. 4 dagtilbud blandt de uoplyste har ikke angivet en pris, men har givet følgende tekstvar:

- Forældrene selv ordnede det.
- Vi har ikke modtaget kontanter. Forældrene skiftes til at have frugt/brød med.
- Skiftes til at tage frugt og brød med.
- Naturalieøkonomi.

Undersøgelsen giver ikke svar på, om der er yderligere dagtilbud, blandt de uoplyste, der også har haft en madordning, hvor forældrene selv ordnede det ved, at de medbragte maden og/eller afregnede uden om dagtilbuddet.

Blandt de dagtilbud, som havde en madordning før 1. juli 2003, har over halvdelen en forældrebetalt madordning i foråret 2005, jf. tabel 41. Blandt de dagtilbud, som ikke havde en madordning før 1. juli 2003, har under 10 pct. en forældrebetalt madordning i foråret 2005.

Tabel 41: Status for dagtilbud med eller uden forældrebetalte madordninger før og efter 1. juli 2003

	Dagtilbud med forældrebetalte madordninger	Dagtilbud uden forældrebetalte madordninger	I alt
Madordning før 1. juli 2003	38	25	63
Ingen madordning før 1. juli 2003.	11	122	133
I alt	49	147	196

Anm: Blandt de dagtilbud der ikke har forældrebetalt madordning, er der 7, som ikke har besvaret spørgsmål 31.

4. Generelle bemærkninger fra dagtilbuddene

Dagtilbud med madordninger før 1. juli 2003 og en forældrebetalt madordning i dag

- Har været svært at udfylde, da det er svært at skille. I vuggestuen får de jo fuld kost.
- Vil gerne købe økologisk, men det kræver bedre økonomi.
- Spg_12: Det kan jeg ikke svare på. Vores madordning er i dag ugentlig, og der deltager personale og børn i madlavningen.
- Vi mener bestemt, det er godt med madordninger med sund og varieret kost for børnene. Også skolebørn. Vi har en frugtordning med madlavning/bagning som et pædagogisk/sundhedsmæssigt projekt. Hvis vi skulle have en decideret madordning kræver det flere ressourcer. En økonomi ansat, økonomisk støtte m.m. Behovet er der, isæt for børn af mindre bemidlede og fortravlede forældre.
- I de sidste 12 år har vi haft en forældrebetalt eftermiddagsordning for børnehalebørnene. Vores økonomi planlægger og bestiller de fleste varer (personale og børn køber lidt ved siden af). 2 gange ugentligt er det børn og personale, der står for eftermiddagsmaden. 3 gange ugentligt er det vores økonomi, der tilbereder eftermiddagsmaden til både vuggestue og børnehave. Vuggestuebørnene har frokostmadpakker med om fredagen således, at vores økonomi får frikøbt tid til at lave eftermiddagsmad til børnehalebørnene de 3 dage om ugen.
- Forældrene kommer med ikke-frisk mad for 30 kr. hver 14. dag (dåser, frugt el. lign.) Institutionen betaler brød-grønt-pynt. Institutionen betaler 10 timer ugentligt til medhjælperen. De voksne spiser med for 25 kr. pr uge, disse penge bruges til at købe fersk kød for. Vuggestuebørnene får fuld kost.
- Vi er en nyopstartet institution, som har fungeret i ca. 4 år. Vi havde en idé om, at ved at servere varm som kold mad om fredagen, samt frugt og brød om eftermiddagen 5 dage om ugen, kunne vi præge børnenes madvaner og undgå slik eller sliklignende ting m.m. Forældrene skal levere et stk. frugt hver dag, som bliver skåret ud og placeret på et fad sammen med de andres frugt, så valgmuligheden bliver større. Børnehaven bager brød som serveres til frugten. Maden om fredagen står institutionen helt og holdent for.
- Vi har kun tilbud om morgenmad fra kl. 6.30 til kl. 8.00. Ordningen er for alle børn.
- Vi sluttede frokost-madordningen, da fødevareregionen skulle forny godkendelse af køkkenet. Der blev forlangt stålborde, håndvaske, industri-opvaskemaskine, kurser for alle ansatte. Ombygningen havde vi ikke råd til og måtte stoppe efter 10 års projekt, da vi blev betragtet som værende et cafeteria med diverse restriktioner.
- Vi har haft madordning i 7-8 år og har kun positive erfaringer med det. Børnene lærer at spise meget forskelligt, de lærer at være opmærksomme overfor hinanden, og det er en rolig spisesituation.
- Vi deler ikke økonomien op - vi leverer selv æg, lammekød, svinekød og grønt.
- Vuggestueforældre har etableret en forening, hvis formål er via kontingent indbetaling at give tilskud/betale for maden til vuggestuebørnene. Kontingentmidlerne overføres til institutionen, som står for maden. Fritidshjemsafdeling har en del børn, hvis forældre har indmeldt til eftermiddagsmad. Mad til vuggestuens børn købes hos "det kommunale mad". Jeg har derfor ikke svaret på en del af spørgsmålene, da jeg ikke synes, de passer til vores model. Børnehaveforældrene har pt. ikke ønsker om bespisning. Vuggestuernes børn får formiddag, middag og eftermiddagsmad.

- Vi har haft madordning forældrebetalt/administreret i ca. 10 år, uden nævneværdige problemer. Alle børnehavebørn 3 - 6 år tilmeldes efter eget ønske. Prisen dækker frokost og ekstra lønudgift.

Dagtilbud med madordninger før 1. juli 2003 og ingen forældrebetalte madordninger i dag

- Vi ønsker ikke at indføre madordninger her hos os på baggrund af, at forældrene heller ikke ønsker en kostpolitik. Det ønsker de ikke pga., at ingen børn har usunde madpakker med. Vi har ingen overvægtige børn pt. Har børn noget usundt med, fortæller forældrene det, og det er som regel kun fordi, de har haft gæster, eller selv har været med ude og handle. Som personalegruppe synes vi, det er utrolig flot, at madpakkerne er så sunde, som de er. De fleste børn får også varm mad hver dag til aften!!
- Der bliver ofte fremsat ønsker om madordning. Det er dog ikke til en pris omkring 300 kr., ønskerne er rettet imod. Det forældrene tænker på, er ordninger, der indgår som en del af den daglige pædagogik - IKKE med ansat personale til madlavning, hvilket lovgivningen forhindrer! Normeringen af personale er heller ikke befordrende for en sådan ordning. Vi er ikke i tvivl om fordelene ved at indføre madordninger i daginstitutionerne, men det er økonomien, der er det afgørende element. Hvis vi skal sikre børn en sund mad, skal der en madordning til!
- Meget dårligt og upræcis formuleret spørgeskema, med et slet skjult budskab - at der bør være mad i institutionen. Hvor er tanken opstået, at mad i institutionen er bedre end mad hjemmefra!
- Største problem syntes at være solidariteten i ordningen.
 - 1. Familier med flere børn kan en madordning være for dyr.
 - 2. Familier, som har så lav indkomst at de i forvejen får tilskud til pladsen, har ikke råd.
 - 3. Bestyrelsen ønsker ikke at lave en ordning, hvor kun en del af børnene får kost.
- Vi har i mange år haft en forældrebetalt frugtordning.
- Mange forældre gav udtryk for, at det var for dyrt med madordning.
- Vi holder ca. 4 gange årligt en maddag/smørselv dag, men kun med det pålæg der er lovligt at bruge. Vi laver en del bålmad. Vi får forældrene til at komme med madvarerne hertil.
- Vi ville meget gerne have en mad/frugtordning, men vi synes ikke, at vi kan afse personalemæssige ressourcer til det.

Dagtilbud uden madordninger før 1. juli 2003 med forældrebetalte madordninger i dag

- Vi er p.t. ophørt med smagsoplevelsen til madpakkerne, men har stadig boller/brød og frisk frugt hver eftermiddag!
- Vores betaling blev indført, da vi skulle spare 20.000 kr. 40 kr. betaler børnene over 3 år om måneden til en frugtordning, det giver os et tilskud til besparelsen. 40 kr. om måneden er 2 kr. om dagen. Vores forældre synes, det er billigt. De er tilfredse, og vi er tilfredse.
- Vi købte mælk til børnenes madpakke, og så fik børnene frugt 2 gange om dagen, indtil der kom et forældrebetalt madtilbud.
- Vi har p.t. kun forældrebetalt eftermiddagsmad. Personen bruger arbejdstid på at hente maden. Forældrene er meget glade for ordningen.

- Svarerne kan måske virke misvisende? Vi giver vores 12 vuggestuebørn formiddagsmad + frokost + eftermiddagsmad UDEN forældrebetaling. Alt betalt af institutionen. Vores børnehavebørn får frugt til eftermiddagsmad, indkøbt af institutionen, hvilket forældrene betaler 200 kr. om året for.

Dagtilbud uden madordninger før 1. juli 2003 uden forældrebetalte madordninger i dag

- Vores køkken er ikke godkendt til madlavning, derfor har denne ordning ikke været aktuel for os.
- Vi har prøvet at afdække behovet. Forældrene svarer ud fra dårlige erfaringer i børnehaven, at de gerne vil have, at børnene får mad/frugt, men der er for få, der vil betale.
- Institutionen forventes at overgå til privat status (servicelovens § 11a) pr. 1/4 2006. Herefter forventes det, at en forældrebetalt madordning vil blive vedtaget.
- Vi har valgt, at vores "madordning" mælk - frugt - morgenmad, er uden omkostninger for forældrene, da vi ikke har haft lovhjemmel eller lyst til at opkræve for disse ydelser. Vi har under overvejelse i bestyrelsen at lade forældrene komme med frugt for at hjælpe på vores budget.
- Jeg (leder) synes på mange måder, at det vil være dejligt, hvis vi alle får mad der, hvor vi er. Og så alligevel flere begrænsninger pga. måden tilbuddet er sat sammen på - primært manglen på personaletimer. Da vi drøftede muligheden i bestyrelsen, så vi både fordele og ulemper. Mange forældre vil gerne selv tage ansvar for madpakken, hvem skulle lave maden? Køkkenets kapacitet - friheden ved at hvert barn har sin madpakke.
- Der er den nuværende bestyrelse holdning, at det er forældrenes ansvar. Vi har mange tosprogede, svært at skulle leve op til, hvad må få og ikke få.
- Vi mener, at en madordning skal ligge indenfor en ikke-brugerbetaling! I øvrigt finder vi, at børnenes madpakker generelt er nærende og afvekslende. I tilfælde, hvor sukker og fedtindhold tager overhånd, snakker vi med pågældende forældre og vejleder dem i ernæringsrigtig kost og vigtigheden heraf for børnenes udvikling.
- Vi har maddage torsdag og fredag, hvor forældrene kommer med råvarerne. Vi har en frugtordning, hvor forældrene kommer med frugt til børnene, personalet deler det ud til alle. Begge ordninger er frivillige og pengeløse.
- Børnehaven står for eftermiddagsmad i form af div. hjemmelavet brød og økologisk frugt. Forældrene betaler ikke for denne ydelse!
- Børnehaven har i perioder aftalt madprojekter. Disse er ofte betalt af institutionen. I særlige tilfælde er der opkrævet et symbolsk beløb.
- Bestyrelsens beslutning om ikke at indføre forældrebetalt madordning i institutionen er baseret på en skriftlig spørgeskemaundersøgelse blandt forældrene i institutionen.
- Vores børnehaveafdeling har 2 månedlige maddage, som er aktiviteter, hvor børnene deltager i indkøb, tilberedning, borddækning m.v. Maddagen indeholder formiddagsmad, frokost og eftermiddagsmad. Koster 20 kr. pr. måned. Alle 44 indskrevne børn deltager. Intet særligt køkkenpersonale. Initiativet er personalets.
- På forældremødet ønskede forældrene en solidarisk ordning.
- Vi betaler morgenmad til alle børn, der møder før kl. 8. Ca. 1 gang pr. måned laver børn og pædagoger i børnehaven mad til frokost, som institutionen betaler.
- Vi er en 0-6 institution med 62 børn, vuggestuebørnene er på fuldkost. Børnehavebørnene får morgenmad, mælk og eftermiddagsmad betalt af institutionen.
- Det er ikke et spørgsmål, vi har brugt meget tid på her.

- Fra institutionsbudgettet får alle børnehavebørn morgenmad og eftermiddagsmad (frugt). Efter 1.8 får vuggestuebørnene fuld forplejning (nyoprettet 12 vuggestuebørn 1/8).
- Med udgangspunkt i holdningen om, at det er forældrenes ansvar, hvad deres barn spiser, vejleder vi forældrene i de tilfælde, hvor vi skønner, at der er behov for det.
- Børnene tilbydes hver dag lidt frugt og et stk. brød betalt af institutionen.
- Børnene har mulighed for at deltage i en frokostordning på skolen. Fritidshjemmet har køleskab til opbevaring af eftermiddagsmad. Morgenmad har de tilknyttede børn stående i et skab på institutionen. Om eftermiddagen serverer institutionen ind imellem gulerødder, snobrød, suppe som laves over bål i udegruppen.
- Man skal have timer til køkkendamer. De fleste forældre er positive nok. Det skal ikke være ekstra arbejde for personalet.
- Børnehavegrupperne har en "smør selv dag" én gang om måneden, hvor børnene medbringer råvarerne.
- Institutionen er fra 1969. Vi kan ikke finansiere et godkendt køkken. En del af vores brugere er socialt dårligt stillede, som derfor ikke kan betale for den merudgift, det vil blive med forældrebetalt madordning.
- Eftermiddagsmad sørger forældrene selv for: Forældrene køber ind til alle børnene på stuen. Dvs. der er 20 børn på blå stue. Forældrene sørger for mad en gang pr måned.
- Vi er en aldersintegreret institution 0-6 år, og tilbyder vores vuggestuebørn fuld kost. Vores børnehavebørn får tilbud om morgenmad samt eftermiddagsmad. Det samme som vuggestuen. Til middag har børnene madpakker med. Bestyrelsen har sammen med personalet vedtaget, at vi ikke vil indføre forældrebetalt mad.
- Før 2003 tilberedte børnehaven mad 1 gang om ugen, hvilke børn og forældre var meget glade for. Børnehaven betalte for fødevarerne. Ifølge den nye lovgivning er vores køkkenstandard ikke optimal, og vi holder os derfor indenfor rammerne ved kun at tilberede varm mad 8 gange om året. Børnene får frugt hver dag. Vi opkræver ikke penge til betaling af frugt. Forældrene giver frugt i det omfang, de har økonomisk grundlag for det. Al frugt samles i en stor skål, som alle børn nyder godt af.
- Vi har mange svage familier, derfor kan både bestyrelse og personale godt ønske, at vi kan give børnene 1 godt måltid om dagen. Dette ville betyde en forhøjelse af budgettet, da vi ikke har penge til det i det nuværende budget.
- Vi er utrolig glade for vores ugentlige stuevise maddag med en lille gruppe børn. Desværre gør indkøbene et stort indhug i vores budget, men det er jo et prioriterings spørgsmål. Børnene medbringer selv 2 stk. frugt daglig. Problemet med forældrebetalte fuldkostordninger: For dyrt for forældrene, ikke alle har råd, vigtigt at det skal gælde alle.
- Vi har pt. ingen madordning, vores køkken skal først ombygges (økonomisk prioritering). Vores forældre er overvejende på kontanthjælp/overførselsindkomst. Har ikke mange økonomiske ressourcer, og er svære at kræve penge af til mad til arrangementer m.m. Der er p.t. ikke opbakning i forældrebestyrelsen til at opkræve penge til mad af vores forældre, da de ikke mener, de har råd til det!
- Forældrebestyrelsen har besluttet, at det er forældrene selv, der må tage ansvaret for, hvilken kost deres børn får, og derfor selv må sørge for madpakker. Fødevareregionen har vurderet vores køkkenfaciliteter i relation til eventuel daglig madlavning. Dette resulterede i et resultat, der viste, at det ville koste ca. 80.000 kr. for, at køkkenet kunne godkendes til daglig fremstilling af mad til børnene.
- Der har været meget stor interesse for en madordning, desværre er vores køkken for lille, og kun godkendt til at lave mad til vores vuggestuebørn (12 stk.), hvor vi har ansat en

køkkendame 15 t/ugen. Vi har dog en forældrebetalt maddag i gang ugentligt i hver børnehavegruppe og en forældrebetalt eftermiddagsmadordning i alle børnehavegrupperne. Vi har meget fokus på mad lige pt., fordi vi har nedsat et udvalg, der arbejder med måltidspolitik. Udvalget består af 4 forældre og 2 personaler.

- Vi arbejder med at finde en naturbørnehave, der går ud i naturen 3-4 dage om ugen for at få noget erfaringsudveksling fra dem. Hvis I har kendskab til en sådan institution hører vi gerne. Ellers arbejder vi med at indføre mad 1-2 gange ugentligt.
- Der er lavet en undersøgelse blandt alle forældrene, og resultatet var negativt.
- Fra oktober 2005 har vi indført forældrebetalt mad, hvilket giver mig lyst til at viderebringe nogle dilemmaer: Pædagoger er ikke uddannet til at lave mad, og selv om der kun skal laves tilbehør, tager det lang tid, der købes/laves for meget (=dyrt). Oprydning, opvaske, rengøring tager lang tid (længere end normalt) = mindre børnekontakt. Børnene har ikke selv valgt, om de vil være med, det er forældrenes økonomi, der bestemmer.
- Kostpolitikken i kommunen er meget bred.
- Den kommunale madordning stoppede i august 2004, da vi blev beskåret økonomisk samtidigt med, at det blev en mulighed at stoppe for den kommunale madordning. Vi valgte som de fleste andre, at ansætte køkkenlederen i en medhjælperstilling og stoppe den daglige mad - og madpakkerne fik deres indtog. Det blev enstemmigt vedtaget i bestyrelsen.
- Vi overvejer at indføre forældrebetalt madordning i det nye år.

5. Metode

5.1 Baggrund for statusundersøgelsen

Statusundersøgelsen sætter udelukkende fokus på forældrebetalte madordninger, som er oprettet på grundlag af lovændringen pr. 1. juli 2003 og vedrører ikke den udvidelse af ordningen, der er blevet gennemført pr. 1. juni 2005, som gjorde det muligt også at indregne madordningers lønudgifter i forældrebetalingen.

Statusundersøgelsen er gennemført i efteråret 2005.

Inden for denne ramme afdækker undersøgelsen, hvorvidt og i hvilket omfang de kommunale myndigheder og forældrebestyrelser har taget imod de nye muligheder, og på hvilken måde de forældrebetalte madordninger er organiseret og praktiseret i dagtilbuddene.

Undersøgelsen falder i to dele:

- a) En landsdækkende undersøgelse blandt kommunale myndigheder
- b) En undersøgelse af et begrænset antal dagtilbuds praksis om forældrebetalte madordninger

Den landsdækkende undersøgelse af de kommunale myndigheder afdækker bl.a., hvor mange kommunale myndigheder der enten har eller ikke har givet mulighed for forældrebetalte madordninger og begrundelsen herfor.

5.2 Andre oplysninger om forældrebetalte madordninger

Indenrigs- og Sundhedsministeriet (IM) har i forbindelse med Budget 2005 i efteråret 2004 indsamlet oplysninger om forældrebetalte madordninger, jf. Bilag 1. Myndighederne er blevet bedt om at vurdere, hvorvidt der i det kommende regnskabsår er mulighed for forældrebetalte madordninger.

Selvom der er tale om en vurdering og ikke en status, er IM's tal blevet sammenlignet med de oplysninger, som er indsamlet af Styrelsen for Social Service. Sammenligningen viser, at der er 70 kommunale myndigheder, der har afgivet et forskelligt svar. Besvarelserne til IM og til styrelsen relaterer sig til forskellige tidspunkter, og karakteren af spørgsmålene er væsentlig forskellig, idet der til IM er tale om en vurdering og til styrelsen er tale om en status. Det er ikke givet, at svarene til IM og til indeværende undersøgelse bør være ens. Styrelsen har dog valgt at kontakte de myndigheder, der har afgivet et forskelligt svar for at sikre helt korrekte svar til statusundersøgelsen.

Kontakten til de 70 kommunale myndigheder resulterede i en ændring af 27 afgivne svar til styrelsen. Hertil skal bemærkes, at undersøgelser, hvor personer skal genfinde informationer i hukommelsen, indebærer en rekonstruktion af begivenheder, hvilket er en væsentlig kilde til fejl.² Statusundersøgelsen er ønsket gennemført efter den seneste lovændring om forældrebetalte madordninger 1. juni 2005, men status vedrører kun forholdene før denne lovændring. Ændringer i praksis i forbindelse med lovændringen kan derfor være en væsentlig kilde til fejlsvar til styrelsen.

² Jf. Olsen, Henning, "Tallenes talende tavshed" s. 91, 1995.

5.3 Valg af stikprøve til dagtilbudsundersøgelsen

Da dagtilbudsundersøgelsen er foretaget på baggrund af myndighedsdelen, og før den ovennævnte validering af oplysninger, er stikprøven blandt dagtilbud foretaget blandt de svar, der i første omgang var afgivet til styrelsen.

Dagtilbudsundersøgelsen er således foretaget blandt de 112 kommunale myndigheder, som ifølge myndighedsundersøgelsen før valideringen nævnt ovenover havde givet mulighed for en forældrebetalt madordning. 40 myndigheder er tilfældigt udvalgt på baggrund af en stratifikation efter befolkningsstørrelse, der sikrer en fordeling af både store og små kommuner. I de 40 kommuner er der tilfældigt udvalgt en stikprøve på 470 dagtilbud fordelt på typer af dagtilbud – børnehaver, aldersintegrerede institutioner mv. Det samlede antal af dagtilbud i de 40 udvalgte kommuner er 1.426. Stikprøven udgør således en tredjedel af alle dagtilbud i de 40 kommuner. Sammenligner man med antallet af dagtilbud blandt samtlige de 112 kommunale myndigheder, der har givet mulighed for forældrebetalte madordninger, udgør stikprøven 470 ud af i alt 2.153 dagtilbud, dvs. ca. 22 pct.

Blandt de myndigheder som styrelsen efterfølgende har haft kontakt til, er der 9 af de 40 kommunale myndigheder, der er udvalgt i stikprøven, som ikke havde givet mulighed for forældrebetalte madordninger. Dette betyder, at svarene fra dagtilbuddene i de 9 kommuner er taget ud af dagtilbudsundersøgelsen, da de ikke har haft mulighed for at have en forældrebetalt madordning.

Frafaldet af de 9 kommunale myndigheder betyder derfor et frafald blandt besvarelsene fra dagtilbudene. Der er således et frafald på 94 dagtilbud i forhold til stikprøven.

5.4 Svarprocent for myndigheds- og dagtilbudsundersøgelserne

Blandt 271 kommunale myndigheder er der 172, der har besvaret spørgeskemaet, hvilket giver en svarprocent på 63. Svarprocenten for dagtilbuddene er 55, da 205 dagtilbud ud af de 376 har svaret på spørgeskemaet.

Fordelingen af svar fra de kommunale myndigheder og dagtilbuddene fordeler sig således på geokoder, jf. tabel A og B.

Tabel A: Fordelingen af svar fra kommunale myndigheder fordelt på geokode

	Alle kommunale myndigheder	Antal kommunale myndigheder, som har svaret	Antal kommunale myndigheder, der har givet mulighed for madordninger
Hovedstaden	50	28	16
Bykommuner	41	31	15
Øvrige kommuner	180	113	39
Hele landet	271	172	70

Tabel B: Fordelingen af svar fra dagtilbud fordelt på geokode

	Stikprøven	Svar fra stikprøven	Antal svar fra stikprøven, der har en madordning
Hovedstaden	160	51	7
Bykommuner	156	103	21
Øvrige kommuner	80	51	21
Hele landet	376	205	49

De kommunale myndigheder har svaret på et elektronisk spørgeskema via styrelsens hjemmeside. Myndighederne er blevet rykket én gang. De udvalgte dagtilbud har modtaget et spørgeskema pr. brev. Der er ikke udsendt rykker til dagtilbuddene.

5.5 Anden validering af myndigheds- og dagtilbudsundersøgelserne

Under databearbejdningen er der sket en validering af svarene herunder forkerte svarangivelser. Inkonsistente svar er sorteret fra, så undersøgelsen bygger på sammenhængende besvarelser. Dette er gjort dels for at øge sammenligneligheden mellem tabellerne i rapporten og dels for at øge sikkerheden i analysen. Der indgår eksempelvis kun de kommunale myndigheder, som har svaret for alle typer af dagtilbud i spørgsmål 1 i spørgeskemaet til de kommunale myndigheder (se bilag), herunder angivet nul. Valideringen gør at der i undersøgelsen kun indgår svar fra 172 ud af i alt 236 myndigheder, der helt eller delvist har besvaret spørgeskemaet og herunder indgår der kun svar fra 70 ud af 94 kommunale myndigheder, som har svaret at de har indført en forældrebetalt madordning, jf. Tabel A ovenover.

Nogle tal er blevet direkte kodet om. Dette gælder besvarelser på spørgsmål vedr. antal, der er formuleret som fx. ”mellem 40 og 44” eller besvarelse ang. prisen på den forældrebetalte madordning, der er angivet i beløb pr. barn pr. dag i stedet for i beløb pr. barn pr. måned. I det første eksempel er besvarelsen omkodet til ”42”, og i det andet eksempel er beløbet pr. dag ganget op med 21 hverdage for at få beløbet angivet i kr. pr. barn pr. måned.

Dagtilbuddene er blevet bedt om at angive, hvilken type af dagtilbud de tilhører, og hvilken aldersgruppe de dækker. Valideringen af tallene i disse to spørgsmål har dog vist, at svarene er inkonsistente. Fx var der en stor andel af børnehaver, hvor aldersgruppen var angivet til 0 til 2-årige. Antallet af dagtilbud fordelt på type er derfor fordelt efter Danmarks Statistiks gruppering.

En særlig bemærkning skal knyttes til blandt andre spørgsmål 8 i undersøgelsen blandt dagtilbud. Her er dagtilbud, der ikke har en forældrebetalt madordning blevet bedt om med et enkelt kryds blandt en række valgmuligheder at angive hovedbegrundelsen for dette. 154 kommunale myndigheder har imidlertid angivet 164 hovedbegrundelser. Dette skyldes, at nogle få myndigheder har sat mere end ét kryds. Det er efterfølgende blevet vurderet, at dette spørgsmål ikke valideres yderligere, og at alle afmærkede hovedbegrundelser indgår i analysen.

Der er blandt de dagtilbud, som har svaret, at de har en forældrebetalt madordning, ganske få, hvor ikke alle børn deltager. Konklusionerne på spørgsmålene 16 til 19 i dagtilbudsundersøgelsen er derfor meget usikre, da de udelukkende bygger på svar fra 6 ud af de 8 dagtilbud, der har en madordning, men hvor ikke alle børn deltager.

Ligeledes indeholder besvarelserne summeret i tabel 15, 20, 21, 22, 34, samt 35 kun oplysninger fra meget få dagtilbud. Det er derfor ikke muligt at drage konklusioner ud fra disse besvarelser.

Spørgsmål 26 er udeladt af afrapporteringen, fordi kun ét dagtilbud blandt de dagtilbud, hvor ikke alle børn er tilmeldt madordningen, har besvaret spørgsmålet.

Endelig er der enkelte tekstsvare som indikerer, at der eksisterer dagtilbud, hvor forældrene selv ordner madordningen i form af en frugtordning ved, at de selv medbringer maden til dagtilbuddet. I princippet er der tale om en forældrebetalt madordning, selvom betalingen sker i naturalier.

5.6 Baggrundsinformationer om antallet af dagtilbud, typer, indskrevne og aldersgrupper

Kommuneundersøgelsen

De kommunale myndigheder er blevet spurgt om, hvor mange dagtilbud der på nuværende tidspunkt er i kommunen med pladser til børn i alderen 3 år og derover. I de 172 kommuner er der ifølge myndigheden selv i alt 4.208 dagtilbud, hvoraf 2.317 er børnehaver, 1.249 er aldersintegrerede tilbud, 491 er fritidshjem og 151 er puljeordninger, jf. tabel C.

Tabel C: Antallet af typer af dagtilbud fordelt på bymæssighed

	Børnehaver	Aldersintegrerede	Fritidshjem	Puljeordninger
Hovedstaden¹	441	652	343	37
Bykommuner²	710	474	95	46
Øvrige kommuner³	1.166	123	53	68
I alt	2.317	1.249	491	151

Anm: De kommunale myndigheder er fordelt efter Danmarks Statistiks geokode, som fordeler efter bymæssighed. Der indgår kun de kommunale myndigheder, som har svaret for alle typer af dagtilbud i spørgsmål 1, herunder angivet nul.

Note 1: 28 kommunale myndigheder.

Note 2: 31 kommunale myndigheder.

Note 3: 113 kommunale myndigheder.

I gennemsnit er der 13 børnehaver, 7 aldersintegrerede dagtilbud, 3 fritidshjem og 1 puljeordninger i hver kommune, jf. tabel D.

Tabel D: Typer af dagtilbud fordelt på bymæssighed, gennemsnit

	Børnehaver	Aldersintegrerede	Fritidshjem	Puljeordninger
Hovedstaden¹	16	23	12	1
Bykommuner²	23	15	3	1
Øvrige kommuner³	10	1	Under 1	1
Alle kommuner	13	7	3	1

Anm: De kommunale myndigheder er fordelt efter Danmarks Statistiks geokode, som fordeler efter bymæssighed. I gennemsnittene indgår kun de kommunale myndigheder, som har svaret for alle typer af dagtilbud i spørgsmål 1 herunder angivet nul.

Note 1: 28 kommunale myndigheder.

Note 2: 31 kommunale myndigheder.

Note 3: 113 kommunale myndigheder.

Til sammenligning har Bykommuner og Øvrige kommuner flere børnehaver end aldersintegrerede institutioner end Hovedstadskommuner, jf. tabel D.

De kommunale myndigheder, som har givet mulighed for forældrebetalte madordninger har i alt 1.579 dagtilbud, hvoraf der er 712 børnehaver, 572 aldersintegrerede dagtilbud, 228 fritidshjem og 67 puljeordninger, jf. tabel E.

Tabel E: Antal dagtilbud blandt kommunale myndigheder der har givet mulighed for madordning.

	Børnehaver	Aldersintegrerede	Fritidshjem	Puljeordninger
Hovedstaden¹	181	231	137	16
Bykommuner²	318	283	76	29
Øvrige kommuner³	213	58	15	22
I alt	712	572	228	67

Anm: De kommunale myndigheder er fordelt efter Danmarks Statistiks geokode, som fordeler efter bymæssighed. Der indgår kun de kommunale myndigheder, som har svaret for alle typer af dagtilbud i spørgsmål 1, herunder angivet nul.

Note 1: 16 kommunale myndigheder.

Note 2: 15 kommunale myndigheder.

Note 3: 39 kommunale myndigheder.

Dagtilbudsundersøgelsen

Dagtilbuddene er blevet bedt om at angive hvilken type af dagtilbud, de tilhører. Valideringen af tallene i spørgsmål 1 sammenholdt med spørgsmål 2 har dog vist, at svarene er inkonsistente.

Antallet af dagtilbud fordelt på type er derfor fordelt efter Danmarks Statistiks gruppering, jf. tabel F.

Tabel F: Antal dagtilbud fordelt på typer

Institutionstype	Hele landet
Kommunal børnehave	59
Selvejende børnehave	25
Kommunal aldersintegreret institution	76
Selvejende aldersintegreret institution	26
Puljeordning	5
Fritidshjem	14
I alt	205

Anm: På fordelingen af typer er anvendt data fra Danmarks Statistik.

N = 205 dagtilbud.

Der indgår i alt 205 svar fra dagtilbud i undersøgelsen, hvilket giver en svarprocent på 55.

Antallet af dagtilbud fordelt efter type, og hvilke aldersgrupper hver type dækker, fremgår af tabel G.

Tabel G: Antal dagtilbud fordelt efter type og aldersgruppe

Aldersgrupper	0-2 år	3-5 år	6 år	7-9 år
Kommunal børnehave	3	59	24	2
Selvejende børnehave	2	25	11	0
Kommunal aldersintegreret institution	62	74	45	15
Selvejende aldersintegreret institution	12	25	22	15
Puljeordning	0	5	4	1
Fritidshjem	0	1	12	13
I alt	79	189	118	46

Anm: På fordelingen af typer er anvendt data fra Danmarks Statistik koblet til dagtilbuddenes svar for aldersgrupper.

N = 205 dagtilbud.

De 205 dagtilbud dækker i alt 11.515 børn, jf. tabel H

Tabel H: Antal børn indskrevet i dagtilbud fordelt på aldersgrupper

Aldersgruppe	Antal børn
3-5 år	8.895 ¹
6-9 år	2.620 ²
I alt	11.515

Note 1: N = 189 dagtilbud.

Note 2: N = 67 dagtilbud.

Antallet af indskrevne børn fordelt efter dagtilbudstype og aldersgruppe fremgår af tabel I.

Tabel I: Antal indskrevne i dagtilbud fordelt på aldersgruppe og type af dagtilbud

Dagtilbudstype	3-5 år ¹	6-9 år ²
Kommunal børnehave	2.976	258
Selvejende børnehave	1.121	9
Kommunal aldersintegreret institution	3.353	638
Selvejende aldersintegreret institution	1.008	679
Puljeordning	142	21
Fritidshjem	295	1.015
I alt	8.895	2.620

Note 1: N = 189 dagtilbud.

Note 2: N = 67 dagtilbud.

Der er synes ikke umiddelbart at være en sammenhæng mellem dagtilbudstype og valg af forældrebetalt madordning. Andelen af aldersintegrerede dagtilbud, som har mulighed for at have en madordning til de 0-2-årige med dertil hørende køkkenindretning, er ikke større blandt de, der har en forældrebetalt madordning til de 3-5-årige *end blandt de, der ikke har en ordning*. I begge tilfælde er andelen ca. 50 pct., jf. tabel J. Det samme gør sig gældende for børnehaver, der udgør ca. 40 pct. af begge grupper.

Tabel J: Fordeling af dagtilbudstyper på om de har forældrebetalte madordninger

	Har forældrebetalte madordninger		Har ej forældrebetalte madordninger	
	Antal	Andel i pct.	Antal	Andel i pct.
Aldersint.	25	51	76	49
Børnehv.	19	39	64	42
Puljeordn.	3	6	2	1
Fritidshj.	2	4	12	8
I alt	49	100	154	100

Bilag 1 – Oplysninger fra Indenrigs- og Sundhedsministeriet

Oplysningerne er indsamlet af Indenrigs- og Sundhedsministeriet i forbindelse med Budget 2005. Oplysninger er således indsamlet ca. oktober 2004. Kommunerne er blevet bedt om at vurdere, hvorvidt der i det kommende regnskabsår er mulighed for forældrebetalte madordninger.

Spørgsmålet lyder: *Vil kommunen i 2005 give forældrebestyrelsen mulighed for madordninger mod fuld forældrebetaling?*

Tabel J: Oplysninger fra Indenrigs- og Sundhedsministeriet

Kommunennummer	Kommune	Mulighed for madordning
101	København	Nej
147	Frederiksberg	Ja
151	Ballerup	Ja
153	Brøndby	Ja
155	Dragør	Nej
157	Gentofte	Ja
159	Gladsaxe	Nej
161	Glostrup	Nej
163	Herlev	Nej
165	Albertslund	Nej
167	Hvidovre	Nej
169	Høje-Taastrup	Ja
171	Ledøje-Smørum	Ja
173	Lyngby-Tårnbæk	Nej
175	Rødovre	Nej
181	Søllerød	Nej
183	Ishøj	Nej
185	Tårnby	Nej
187	Vallensbæk	Nej
189	Værløse	Nej
201	Allerød	Ja
205	Birkerød	Ja
207	Farum	Nej
208	Fredensborg-Humlebæk	Nej
209	Frederikssund	Nej
211	Frederiksværk	Nej
213	Græsted-Gilleleje	Nej
215	Helsingø	Nej
217	Helsingør	Ja
219	Hillerød	Ja
221	Hundested	Nej
223	Hørsholm	Nej
225	Jægerspris	Ja
227	Karlebo	Nej
229	Skibby	Nej
231	Skævinge	Nej

233	Slangerup	Ja
235	Stenløse	Nej
237	Ølstykke	Nej
251	Bramsnæs	Nej
253	Greve	Nej
255	Gundsø	Nej
257	Hvalsø	Nej
259	Køge	Ja
261	Lejre	Nej
263	Ramsø	Nej
265	Roskilde	Ja
267	Skovbo	Nej
269	Solrød	Ja
271	Vallø	Nej
301	Bjergsted	Nej
303	Dianalund	Nej
305	Dragsholm	Nej
307	Fuglebjerg	Nej
309	Gørlev	Nej
311	Hashøj	Nej
313	Haslev	Nej
315	Holbæk	Ja
317	Hvidebæk	Nej
319	Høng	Nej
321	Jernløse	Nej
323	Kalundborg	Ja
325	Korsør	Nej
327	Nykøbing-Rørvig	Ja
329	Ringsted	Nej
331	Skælskør	Ja
333	Slagelse	Nej
335	Sorø	Nej
337	Stenlille	Nej
339	Svinninge	Nej
341	Tornved	Nej
343	Trundholm	Ja
345	Tølløse	Nej
351	Fakse	Nej
353	Fladså	Nej
355	Holeby	Nej
357	Holmegård	Nej
359	Højreby	Nej
361	Langebæk	Nej
363	Maribo	Nej
365	Møn	Nej
367	Nakskov	Nej

369	Nykøbing-Falster	Nej
371	Nysted	Nej
373	Næstved	Ja
375	Nørre Alslev	Nej
377	Præstø	Ja
379	Ravnsborg	Nej
381	Rudbjerg	Nej
383	Rødby	Nej
385	Rønnede	Ja
387	Sakskøbing	Nej
389	Stevns	Nej
391	Stubbekøbing	Nej
393	Suså	Nej
395	Sydfalster	Nej
397	Vordingborg	Nej
400	Bornholms Regionskommune (K400)	Ja
421	Assens	Nej
423	Bogense	Nej
425	Broby	Nej
427	Egebjerg	Nej
429	Ejby	Nej
431	Faaborg	Nej
433	Glamsbjerg	Nej
435	Gudme	Nej
437	Haarby	Nej
439	Kerteminde	Nej
441	Langeskov	Nej
443	Marstal	Nej
445	Middelfart	Ja
447	Munkebo	Nej
449	Nyborg	Nej
451	Nørre Aaby	Nej
461	Odense	Ja
471	Otterup	Nej
473	Ringe	Nej
475	Rudkøbing	Ja
477	Ryslinge	Nej
479	Svendborg	Nej
481	Sydlangeland	Nej
483	Søndersø	Nej
485	Tommerup	Ja
487	Tranekær	Nej
489	Ullerslev	Nej
491	Vissenbjerg	Nej
493	Ærøskøbing	Nej
495	Ørbæk	Nej

497	Årslev	Ja
499	Aarup	Nej
501	Augustenborg	Ja
503	Bov	Nej
505	Bredebro	Nej
507	Broager	Nej
509	Christiansfeld	Nej
511	Gram	Nej
513	Gråsten	Nej
515	Haderslev	Nej
517	Højer	Nej
519	Lundtoft	Nej
521	Løgumkloster	1
523	Nordborg	Nej
525	Nørre-Rangstrup	Nej
527	Rødding	Nej
529	Rødekro	Nej
531	Skærbæk	Nej
533	Sundeved	Nej
535	Sydals	Nej
537	Sønderborg	Nej
539	Tinglev	Nej
541	Tønder	Nej
543	Vøjens	Ja
545	Aabenraa	Nej
551	Billund	Nej
553	Blaabjerg	Nej
555	Blåvandshuk	Nej
557	Bramming	Nej
559	Brørup	Ja
561	Esbjerg	Ja
563	Fanø	Nej
565	Grindsted	Ja
567	Helle	Nej
569	Holsted	Nej
571	Ribe	Ja
573	Varde	Nej
575	Vejen	Nej
577	Ølgod	Nej
601	Brædstrup	Nej
603	Børkop	Nej
605	Egtved	Ja
607	Fredericia	Ja
609	Gedved	Nej
611	Give	Ja
613	Hedensted	Nej

615	Horsens	Nej
617	Jelling	Ja
619	Juelsminde	Nej
621	Kolding	Ja
623	Lunderskov	Nej
625	Nørre-Snedede	Nej
627	Tørring-Uldum	Ja
629	Vamdrup	Ja
631	Vejle	Ja
651	Aulum-Haderup	Nej
653	Brande	Ja
655	Egvad	Ja
657	Herning	Nej
659	Holmsland	Nej
661	Holstebro	Ja
663	Ikast	Ja
665	Lemvig	Ja
667	Ringkøbing	Ja
669	Skjern	Nej
671	Struer	Ja
673	Thyborøn-Harboøre	Nej
675	Thyholm	Nej
677	Trehøje	Ja
679	Ulfborg-Vemb	Ja
681	Videbæk	Ja
683	Vinderup	Nej
685	Aaskov	Ja
701	Ebeltoft	Nej
703	Galten	Ja
705	Gjern	Nej
707	Grenaa	Nej
709	Hadsten	Nej
711	Hammel	Nej
713	Hinnerup	Nej
715	Hørning	Nej
717	Langå	Nej
719	Mariager	Nej
721	Midtdjurs	Ja
723	Nørhald	Ja
725	Nørre Djurs	Ja
727	Odder	Ja
729	Purhus	Nej
731	Randers	Ja
733	Rosenholm	Nej
735	Rougsø	Nej
737	Ry	Ja

739	Rønede	Nej
741	Samsø	Nej
743	Silkeborg	Nej
745	Skanderborg	Nej
747	Sønderhald	Ja
749	Them	Nej
751	Århus	Ja
761	Bjerringbro	Nej
763	Fjends	Ja
765	Hanstholm	Ja
767	Hvorslev	Nej
769	Karup	Nej
771	Kjellerup	Ja
773	Morsø	Ja
775	Møldrup	Ja
777	Sallingsund	Ja
779	Skive	Nej
781	Spøttrup	Nej
783	Sundsøre	Nej
785	Sydthy	Ja
787	Thisted	Nej
789	Tjele	Ja
791	Viborg	Nej
793	Aalestrup	Ja
801	Arden	Nej
803	Brovst	Nej
805	Brønderslev	Nej
807	Dronninglund	Ja
809	Farsø	Nej
811	Fjerritslev	Nej
813	Frederikshavn	Ja
815	Hadsund	Nej
817	Hals	Nej
819	Hirtshals	Nej
821	Hjørring	Nej
823	Hobro	Nej
825	Læsø	Nej
827	Løgstør	Nej
829	Løkken-Vrå	Nej
831	Nibe	Nej
833	Nørager	Nej
835	Pandrup	Nej
837	Sejflod	Nej
839	Sindal	Nej
841	Skagen	Ja
843	Skørping	Nej

845	Støvring	Nej
847	Sæby	Nej
849	Aabybro	Nej
851	Aalborg	Nej
861	Aars	Nej

Antal kommuner, der vurderer, at der i 2005 er mulighed eller vil blive givet mulighed for forældrebetalte madordninger, er således i alt 76, mens der er 194 kommuner, der angiver et Nej.

I undersøgelsen foretaget af Styrelsen for Social Service er antallet af kommunale myndigheder, der før den 1. juni 2005 havde givet mulighed for forældrebetalte madordninger 70.

Bilag 2 – Spørgeskemaer.

Indberetninger

Spørgeskema om forældrebetalte madordninger i dagtilbud for børn i alderen 3 år og derover

Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender har bedt Styrelsen for Social Service om at forestå en status på SEL § 15 b, jf. lovforslag 135 af 15. maj 2003 om lov til ændring af lov om social service (mulighed for madordninger i børnehaver mod fuld forældrebetaling)

Den kommunale myndighed bedes på den baggrund besvare følgende spørgsmål for forældrebetalte madordninger

[Se vejledning](#)

Eventuelle spørgsmål kan rettes til Styrelsen for Social Service
Bianca Albers 6548 4021, bal@servicestyrelsen.dk

Indberettet af/kontaktperson:

Telefonnummer:

E-post:

Tryk 'OK' for at komme videre til skemaet

OK

Indberetninger

Spørgsmål 1

Hvor mange dagtilbud, herunder puljeordninger er der på nuværende tidspunkt i kommunen med pladser til børn i alderen fra 3 år og derover?

Antal dagtilbud

A. Børnehaver

B. Aldersintegrerede institutioner

C. Fritidshjem

D. Puljeordninger

OK

Indberetninger

Spørgsmål 2

Har kommunalbestyrelsen givet mulighed for forældrebetalte madordninger i dagtilbud til børn i alderen fra 3 år og derover?

- Ja
 Nej

Hvis Nej, beskriv venligst hvorfor

OK

Indberetninger

Spørgsmål 3

Antal dagtilbud

Ved
ikke

Hvor mange dagtilbud for børn fra 3 år og derover havde
maden som en integreret del af dagtilbudsydelsen før 1. juli 2003?

Hvis myndigheden har svaret Nej i spg. 2, gå til spørgsmål 7 for evt. bemærkninger ellers gå til afslutningen af skemaet og godkend besvarelsen.

Indberetninger

Spørgsmål 4

Hvordan er kommunalbestyrelsens beslutning om at give mulighed for madordning meldt ud til dagtilbuddene? (sæt gerne flere kryds)

- Vedtaget en skriftlig kostpolitik i kommunen
- Kostpolitikken kan findes på kommunens hjemmeside
- En skriftlige kostpolitik er sendt ud til alle
- Formuleret et skriftligt debatoplæg for madordning
- Debatoplægget kan findes på kommunens hjemmeside
- Debatoplægget er sendt skriftligt ud til alle
- Skriftlig orientering om muligheden er udsendt
- Andet

Hvis andet, beskriv venligst hvordan

OK

Indberetninger

Spørgsmål 5

Hvor mange af de eksisterende dagtilbud i kommunen har på nuværende tidspunkt:

	Antal dagtilbud	Ved ikke
valgt at indføre en forældrebetalt madordning	<input type="text"/>	☐
fravalgt at indføre en forældrebetalt madordning	<input type="text"/>	☐
endnu ikke taget stilling til om en madordning skal indføres	<input type="text"/>	☐

OK

Indberetninger

Spørgsmål 6

Har den kommunale myndighed efter indførelse af muligheden for forældrebetalte madordninger besluttet, at der ikke længere kan gives mad som en del af dagtilbudsydelsen (indregnet i driftsbudgettet)?

Ja

Nej

Hvis Ja, angiv venligst hvor mange

OK

Indberetninger

Spørgsmål 7

Eventuelle bemærkninger

OK

This request took 3.78 seconds of real time (v8.2 build 1391).

STYRELSEN FOR SOCIAL SERVICE
SOCIALMINISTERIET

**Til dagtilbuddet:
Spørgeskema om forældrebetalte madordninger**

Indberettet af / kontaktperson: _____

Telefonnummer: _____

E-mail: _____

Navn på dagtilbud: _____

Adresse: _____

Post nr. og by: _____

Kommune: _____

Eventuelle spørgsmål kan rettes til Styrelsen for Social Service
Bianca Albers
tlf.: 65 48 40 21
bal@servicestyrelsen.dk

Alle spørgsmål vedrører situationen i dagtilbuddet før 1. juni 2005!

Spørgsmål 1

Hvilket dagtilbud er du/I leder af?

Sæt ét kryds

a) Kommunal børnehave	☐
b) Selvejende børnehave	☐
c) Kommunal aldersintegreret institution	☐
d) Selvejende aldersintegreret institution	☐
e) Puljeordning	☐
f) Fritidshjem	☐

Spørgsmål 2

Hvilke aldersgrupper dækker dagtilbuddet?

Sæt gerne flere krydser

a) 0-2 år	☐
b) 3-5 år	☐
c) 6 år	☐
d) 7-9 år	☐

Spørgsmål 3

Hvor mange børn på 3 år og derover er indskrevet i dagtilbuddet?

Angiv antal 3-5 år _____

Angiv antal 6-9 år _____

Spørgsmål 4

Har dagtilbuddet en kostpolitik?

Sæt ét kryds

a) Ja	☐
b) Nej	☐

Hvis Ja, hvordan er kostpolitikken udmeldt til forældrene: _____

Alle spørgsmål vedrører situationen i dagtilbuddet før 1. juni 2005!

Spørgsmål 5

Er der udmeldt en kostpolitik fra kommunen?

Sæt ét kryds

- a) Ja
- b) Nej
- c) Ved ikke

Spørgsmål 6

Har dagtilbuddet et køkken?

Sæt ét kryds

- a) Ja
- b) Nej

Hvis Nej gå direkte til **spørgsmål 8.**

Spørgsmål 7

Hvis Ja i spørgsmål 6, er dagtilbuddets køkken godkendt til madlavning?

Sæt ét kryds

- a) Ja
- b) Nej

Eventuelle bemærkninger: _____

Alle spørgsmål vedrører situationen i dagtilbuddet før 1. juni 2005!

Spørgsmål 8

Har dagtilbuddet en forældrebetalt madordning?

Sæt ét kryds

- a) Ja
- b) Nej

Hvis Nej - Hvad var forældrebestyrelsens *hovedbegrundelse* for at sige nej? (sæt ét kryds)

1. Økonomiske begrænsninger hos forældre
2. Fysiske rammer hos dagtilbuddet (fx manglende køkkenfaciliteter)
3. Særlige forhold (madallergi, vegetar, sukkersyge mv.)
4. Religiøse forhold
5. Ikke alle i forældrebestyrelsen ønskede en forældrebetalt madordning
6. Forældrene havde et ønske om selv at give deres børn madpakker med
7. Dagtilbuddet sørger for mad som en del af dagtilbudsydelsen
8. Andre årsager

Hvis andre årsager, beskriv: _____

Hvis du/I har svaret Nej i spørgsmål 8 til den forældrebetalte madordning, så gå direkte videre til **spørgsmål 31** på side 10.

Har du/I svaret Ja, så fortsæt til **spørgsmål 9** på næste side.

**Følgende skal kun besvares af dagtilbud med en forældrebetalt madordning
Alle spørgsmål vedrører situationen i dagtilbuddet før 1. juni 2005!**

Spørgsmål 9

Hvem har taget initiativ til at indføre den forældrebetalte madordning?

Sæt ét kryds

- a) Forældrebestyrelsen
- b) Forældre uden for forældrebestyrelsen
- c) Ledelsen i dagtilbuddet
- d) Medarbejdere i dagtilbuddet
- e) Andre

Hvis andre, beskriv hvem: _____

Spørgsmål 10

Hvordan er betalingen af den forældrebetalte madordning organiseret?

Sæt ét kryds

- a) Madordningen betales særskilt til dagtilbuddet
- b) Madordningen betales særskilt til den kommunale myndighed
- c) Madordningen administreres af forældrene selv

Hvis madordningen administreres af forældrene selv – beskriv da hvem der administrerer ordningen (fx formanden for forældrebestyrelsen, en enkelt forælder mv.) _____

Spørgsmål 11

Anvender dagtilbuddet midler fra driftsbudgettet til finansiering af dele af den forældrebetalte madordning (fx løn til medarbejder i køkken og andre løbende udgifter i forbindelse med madordningen)?

Sæt ét kryds

- a) Ja
- b) Nej

Hvis Nej i spørgsmål 11 – gå direkte til **spørgsmål 13** på næste side.

Alle spørgsmål vedrører situationen i dagtilbuddet før 1. juni 2005!

Spørgsmål 12

Hvis Ja i spørgsmål 11, hvad koster den samlede madordning i kr. pr. barn pr. måned (den forældrebetalte del plus driftsbudgettets andel)?

Angiv beløb i kr. _____

Spørgsmål 13

Hvad betaler forældrene for madordningen i kr. pr. barn pr. måned?

Angiv beløb i kr. _____

Spørgsmål 14

Hvor mange børn på 3 år og derover i dagtilbuddet er tilmeldt den forældrebetalte madordning?

Angiv antal _____

Spørgsmål 15

Hvor mange børn på 3 år og derover i dagtilbuddet er *ikke* tilmeldt den forældrebetalte madordning?

Angiv antal _____

Hvis *alle* dagtilbuddets børn er tilmeldt den forældrebetalte madordning – gå direkte til **spørgsmål 20** på side 9.

Alle spørgsmål vedrører situationen i dagtilbuddet før 1. juni 2005!

Spørgsmål 16

Hvis ikke alle børn på 3 år og derover er tilmeldt den forældrebetalte madordning, har du/I oplevet problemer i forbindelse med måltiderne?

- a) Ja
b) Nej

Hvis Ja, beskriv: _____

Spørgsmål 17

Spiser de børn på 3 år og derover, der er tilmeldt den forældrebetalte madordning, sammen med de børn, der ikke er tilmeldt den forældrebetalte madordning?

Sæt ét kryds

- a) Ja
b) Nej

Spørgsmål 18

Hvis der er børn på 3 år og derover, der ikke er tilmeldt den forældrebetalte madordning, kender dagtilbuddet da årsagen til, at disse børn ikke er tilmeldt?

Sæt ét kryds

- a) Ja
b) Nej

Hvis Ja - hvilke grunde er der da tale om? Beskriv _____

Alle spørgsmål vedrører situationen i dagtilbuddet før 1. juni 2005!

Spørgsmål 19

Er det din/jeres opfattelse, at de børn på 3 år og derover, der er tilmeldt madordningen, spiser en sundere mad end de børn, der ikke er tilmeldt – dvs. varieret, lidt fedt og sukker, meget frugt og grønt?

Sæt ét kryds

- a) Ja
- b) Nej
- c) Ved ikke

Organisering af den forældrebetalte madordning
Alle spørgsmål vedrører situationen i dagtilbuddet før 1. juni 2005!

Spørgsmål 20

Bliver maden lavet i dagtilbuddet?

Sæt ét kryds

- a) Ja
- b) Nej

Hvis Nej i spørgsmål 20 – gå direkte til **spørgsmål 27** på side 11.

Spørgsmål 21

Hvis Ja i spørgsmål 20, hvem tilbereder maden?

Sæt gerne flere krydser

- a) Pædagog
- b) Pædagogmedhjælper
- c) Uddannet køkkenpersonale (kok, køkkenleder, økonoma, køkkenassistent mv.)
- d) Person i jobordning (flexjob, aktivering/jobtræning)
- e) Andre

Hvis andre, beskriv hvem: _____

Spørgsmål 22

Hvis der tilberedes mad i dagtilbuddet, følges da de officielle råd og anbefalinger om sund kost (varieret, lidt fedt og sukker, meget frugt og grønt)?

Sæt ét kryds

- a) Ja
- b) Nej

Beskriv evt. _____

Alle spørgsmål vedrører situationen i dagtilbuddet før 1. juni 2005!

Spørgsmål 23

Deltager børnene i dagtilbuddet i tilberedelsen af mad, der er en del af madordningen?

Sæt ét kryds

- a) Ja
- b) Nej

Hvis Nej i spørgsmål 23 – gå til **spørgsmål 25**

Spørgsmål 24

Hvis Ja i spørgsmål 23, hvem deltager da i madlavningen:

Sæt ét kryds

- a) Alle dagtilbuddets børn over 3 år
- b) Kun børn over 3 år, der er omfattet af madordningen.

Beskriv hvordan børnene deltager (fx dækker bord, bærer mad ind på bordet, vasker frugt, deltager i rulning af boller til bagning etc.) _____

Spørgsmål 25

Er børnene med til at købe madvarer ind?

Sæt ét kryds

- a) Ja
- b) Nej

Spørgsmål 26

Hvis Ja i spørgsmål 25, hvem deltager da i indkøb?

Sæt ét kryds

- a) Alle dagtilbuddets børn på 3 år og derover
- b) Kun børn på 3 år og derover, der er omfattet af madordningen

Alle spørgsmål vedrører situationen i dagtilbuddet før 1. juni 2005!

Spørgsmål 27

Hvor mange dage i ugen er den forældrebetalte madordningen gældende? Besvar for hver af de følgende madtyper

- a) Morgenmad antal dage _____
b) Mellemmåltider antal dage _____
c) Frokost antal dage _____

Spørgsmål 28

Er der i dagtilbuddet truffet en beslutning om, hvilken type mad børnene skal spise?

Sæt ét kryds

- a) Ja
b) Nej

Hvis Nej i spørgsmål 28 – gå til **spørgsmål 31** på side 13.

Spørgsmål 29

Hvis Ja i spørgsmål 28, hvilke typer af mad har dagtilbuddet taget stilling til – dvs. enten valgt eller fravalgt?

Sæt gerne flere krydser

	Valgt	Fravalgt
a) Varm mad	☐	☐
b) Økologisk kost	☐	☐
c) Daglig frugt og grønt	☐	☐
d) Svinekød	☐	☐
e) Kage ved særlige lejligheder	☐	☐
f) Kage	☐	☐
g) Slik ved særlige lejligheder	☐	☐
h) Slik	☐	☐

Beskriv evt. hvilken beslutning, der er truffet: _____

Alle spørgsmål vedrører situationen i dagtilbuddet før 1. juni 2005!

Spørgsmål 30

Tages der hensyn til børn, der skal have særlig kost (pga. fødevareallergi, religion eller andet)?

- a) Ja
- b) Nej

Hvis Ja, beskriv hvordan: _____

Spørgsmål om en forældrebetalt madordning før 1. juli 2003

Spørgsmål 31

Havde dagtilbuddet en forældrebetalt madordning før 1. juli 2003 (fx en frugtordning)?

Sæt ét kryds

- a) Ja
- b) Nej

Hvis Nej i spørgsmål 31 gå direkte til **spørgsmål 34** på næste side

Spørgsmål 32

Hvis Ja i spørgsmål 31, hvad kostede den forældrebetalte madordning før 1. juli 2003 pr. barn pr. måned i kr.?

Angiv beløb i kr. _____

Spørgsmål 33

Hvis Ja i spørgsmål 31, hvad bestod den forældrebetalte madordning før 1. juli 2003 af?

Sæt ét kryds

- a) Madordningen svarede i omfang til den, der er i dagtilbuddet i dag
- b) Madordningen bestod af mellemmåltider som fx frugt
- c) Andet

Hvis andet, beskriv venligst: _____

Styrelsen for Social Service
Skibhusvej 52A, 3. sal
5000 Odense C
Tlf. 6548 4000
Fax 6548 4099
servicestyrelsen@servicestyrelsen.dk
www.servicestyrelsen.dk

STYRELSEN FOR SOCIAL SERVICE
SOCIALMINISTERIET